

A GYŐRI TŰZOLTÁS TÖRTÉNETE

Az emberiség történetében a tüzeket és árvizeket az „Isten csapásának” tartották, melyek minden időben a boldog, békés élet kegyetlen vámszedői voltak.

Pedig tűz volt, van és lesz, pusztításai ellen is védekeztek már a múltban, védekezünk a jelenben, és védekezni kell a jövőben is.

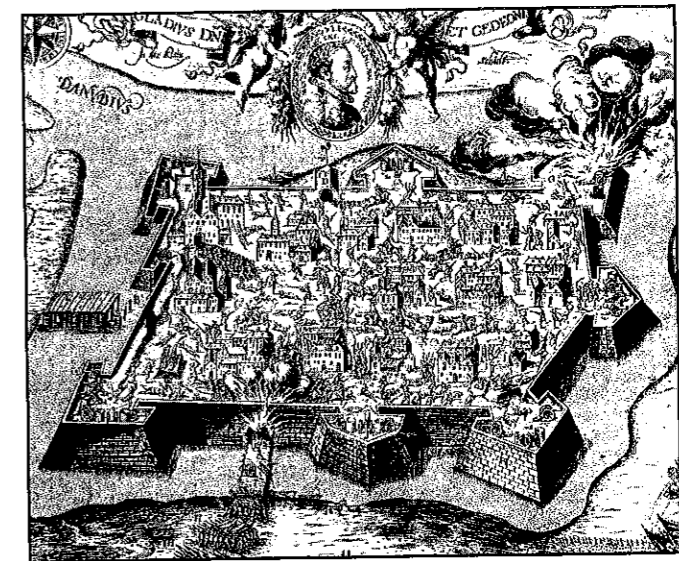
Minél tökéletesebbé fejlődnek a technikai vívmányok, minél több és veszélyesebb anyagot állít az ember saját szolgálatába, annál több lesz az alkalom a tüzek keletkezésére, kell tehát, hogy annál tökéletesebbek legyenek az ellene készült védő- és tűzoltó eszközök is.

A tűz ellen akkor indult meg a küzdelem, amikor első alkalommal pusztította el az ember javait. Az első tűzoltó az az ember volt, aki nádból, sövényből font sátorában melegítette ételét és az így keletkezett tüzet akár tenyérben hordott vízzel, akár a maga kezdetleges eszközeivel, kőszerszámaival igyekezett eloltani. Egy bizonyos fokú haladás volt az, amikor kőkorszokban hordták a vizet a tűz eloltására.

Mikor a sátrak még napi járóföldre voltak egymástól, akkor mindenki csak a maga erejére számíthatott, csak amikor közelebb kerültek egymáshoz, mikor az első falvak keletkeztek, s érezték a veszélyét annak, hogy az egyik sátorban, kunyhóban, házában keletkezett tűz a szomszédra is átterjedhet, amikor egy-egy kezdetleges falu, vagy telep egészen elhamvadt, akkor jutottak tudatára az emberek annak, hogy magukra hagyatva teljesen tehetetlenek a tűzzel szemben, s csak úgy tudják, s saját vagyonukat megmenteni, ha a tűz eloltásánál, bármilyen kezdetleges szerszámokkal felszerelve együttműködnek, hogy a pusztító elem továbbterjedésének gátat vessenek.

Sodoma és Gomora pusztulása, Trója égése, Karthago elhamvadása, Róma felgyújtása a múlt idők nagy tüzeit, nagy gyújtogatóit juttatják eszünkbe, s hogy akkor nem tudtak korlátot vetni a pusztító vésznek, annak a kezdetleges tűzoltó felszerelések, a ki nem képzett, vagy esetleg nem is létezett tűzoltóságok voltak az okai.

Győr város tűzoltóságának és tűzrendészetének fejlődése a legrégebbi időkre vezethető vissza. A várost a török hódoltság előtt, főleg pedig az alatt annyiszor pusztította el a tűz, hogy a török időkben csak „*Jank Kala*”, azaz égett város néven emlegették.



A GYŐRI TŰZOLTÁS TÖRTÉNETE

Mátyás király 1489-ben 6 esztendőre engedte el a város adóját, mert annak nagy része leégett. Ezt követően hiába kezdődött el az újjáépítés, 1493-ban az újabb tűzvész ismét elpusztította a várost.

A tűz elleni védekezésről 1600 és 1633 között Preiner János — akkori főkapitány — rendőri szabályzatokat adott ki, amely minden házban víztartási kötelezettséget, szabályszerű kémények építését, a szalmával és náddal fedett házak 3 hónapig belüli lebontását rendelte el.

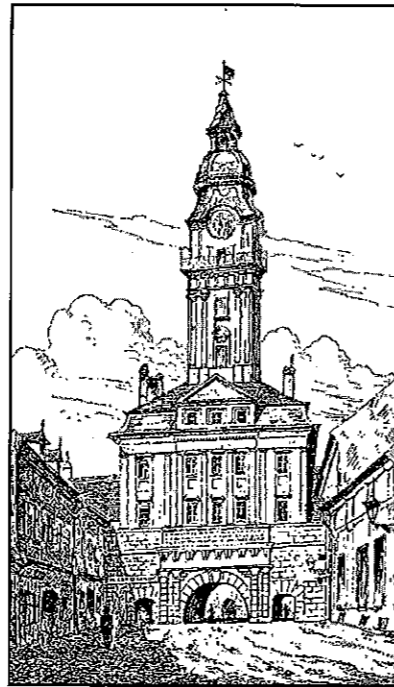
Az első általunk ismert kifejezetten tűzrendészeti szabályrendelet kiadására 1698-ban került sor Győrben, az Újvárosban kitört nagy erejű tűz kapcsán, amikor is az anyagi kár mellett asszonyok és gyerekek estek áldozatul.

Az 1708-as újvárosi telekkönyvből tudjuk, hogy a házak nagy része sövényből készült, zsuffedeles volt, s a tűz megfékezésére alig volt mód.

1713-ban Heister generális általános rendtartást adott ki a katonaság és a lakosság számára, amely tűzrendészeti előírásokat is tartalmazott. Többek között a porkoláb és az esküdtek kötelességévé tette havonként a kémények megvizsgálását.

E rendelkezésből kiderült, hogy itt már bizonyos szervezetség tapasztalható a tűz megelőzésében és a szabályok ellenőrzésében, de továbbra sincs egy olyan szervezet, amely a tűzrendészettel, tűzoltással foglalkozna.

Ezen a téren előrelépés Győr szabad királyi várossá nyilvánítását követően történt, amikor az 1749-ben kiadott tűzoltói statutumban már a tűzoltási feladatot — hasonlóan a nyugati országokhoz — a legszervezettebb testületekre a céhekre bízta. A tűzjelzés valószínű, hogy a várfalra épült várostoronyból történt, amely a XVIII. század közepén már nagyon rossz állapotba került, s hamarosan lebontották. Az akkori városvezetés és a polgárság nem nyugodott bele, hogy a város torony nélkül maradjon és 1795-ben a Fehérvári kapu fölé — a mai Baross utca és Arany János utca kereszteződésébe — egy 31 öl magas tornyot építettek. Ebben a toronyban kapott helyet a város fizetett tűzorsége, amelynek tagjait toronyőröknek hívták. (A várost száz éven át szolgáló tűztorony emlékét a Baross u. 19. sz. ház falán lévő emléktábla őrzi.)



A GYŐRI TŰZOLTÁS TÖRTÉNETE

1813-ban ismét szabályozták a város tűzi rendtartását, a kornak megfelelően magyar és német nyelven. A tűzrendészet ezt követően szerkezetileg még hosszú időn keresztül nem változott, azonban a kor igényeinek megfelelően újabb és újabb elemekkel gyarapodott.

1864-ben, amikor a Békavár a lángok martalékává vált, napirendre került egy tűzoltóegylet szervezése, de az akkori viszonyok rendezetlensége, az eszme közönyössége a megalakulást nem tette lehetővé.

Alapvető változást az ország életében az 1867-es kiegyezés hozott, melynek szellemisége kedvezett a társadalmi egyesületek megalakulásának. A tűzoltás polgári igényű szervezeti átalakítását segítette az az 1869-es belügyminiszteri körlevél is, amely aratás és cséplés idejére tűzország felállítását rendelte el és felhívta a törvényhatóságok figyelmét, hogy ahol a feltételek adottak, tűzoltó egyletet alakítsanak.

Győr város tanácsának javaslatára a közgyűlés 1869. november 15-ei ülésén döntött a tűzoltó egylet megalakításáról.

Id. Peregi Mihály elnöktele alatt egy bizottság kezdett munkához, melynek feladata volt a pénzügyi alap megteremtése és a működő tagok toborzása. Az előkészület mindkét területen gyors eredményt hozott. 1870. július 1-jével vette kezdetét az aktív tagok beszerzése és rövid idő alatt 33 mászó, 37 mentő és 57 szivattyús tűzoltó jelentkezett, akik 1870. július 24-én a városházán „Isten dicsőségére, felebarátaink védelmére.” jelszó alatt megalakították a „Győri Onkémentes Tűzoltó Egylet”-et, amely Magyarország sorrendben a hatodik ilyen intézmény volt.

Az alakuló közgyűlés elnökévé id. Peregi Mihályt (tekintélyes posztókereskedő), alelnökké Buziássy Károlyt, jegyzővé pedig az egyletnek egyik legfáradhatatlanabb tevékenységű alapítóját, Haeffner Ernőt választotta meg. A működő tagok augusztus 7-én megválasztották első parancsnokukat is, Eitner Károly személyében.

Az Onkémentes Tűzoltó Egylet támogatására sietett a város is. A tűzoltó szekeret a testület rendelkezésére bocsátotta és a nappali őrség ellátására, valamint az éjszakai őrség pótlására három városi fizetéses tűzoltót rendszeresített.

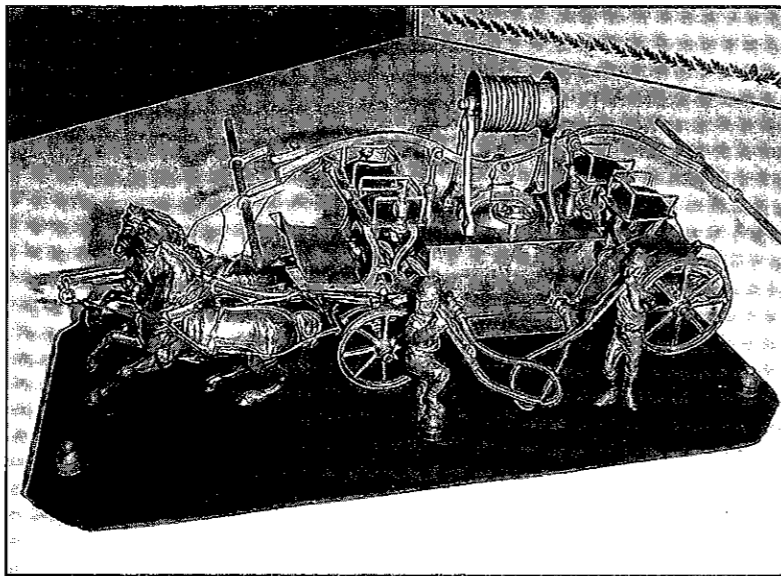
A testület aktív tagjainak elméleti és gyakorlati kiképzésére Rösch Frigyes, a soproni tornatűzoltó-egylet főparancsnokát kérték fel, aki 1870. szeptember 1-jétől 8 napon át teljes odaadással oktatta a zsenge egylet ifjú tagjait. A kiképzés zárónapján, szeptember 8-án ünnepi istentiszteleten vettek részt, délelőtt 10 órakor pedig a városháza nagytermében kézzel ünnepélyes fogadalmat tettek kötelességeik teljesítésére. Ezt követően a Széchenyi téren a több ezres közönség lelkes ovációja mellett megtartották az első nyilvános gyakorlatukat. A fiatal egylet tagjai elismerésük és köszönetük kifejezéséül tanítójukat Rösch Frigyes 1870. szeptember 25-én tartott közgyűlésükön tiszteletbeli főparancsnokká választották.

Erdély Ernő későbbi főparancsnok „A tűzoltóságok szervezése” című könyvében a következőképpen fogalmazza meg a tűzoltói hitvallást:

„A tűzoltó a béke katonája; eredményes harca könnyeket szárít fel, a gondok redőit simítja ki; hivatása az emberszeretet oltárán áldozni másokért tudást, erőt, akaratot, megtörni az elemek hatalmát, amikor a teremtés koronájának, az embernek féltett kincsét akarja elhamvasztani; feladata megmenteni a verejtékes, gondos munka gyümölcsét a szebb, a boldogabb jövő számára, megőrizni a lelkek nemes, őszinte altruizmusát; ideálja elfojtani a pusztító tüzeket, hogy az emberszeretet és Istentisztelet tüze annál lobogóbb lánggal égjen, utat mutasson fényével a sötétben is az önzetlen, tiszta és igaz embereknek.”

„S hogy ezt elérhesd tűzoltó:
Ha dúl a bős elem, e hármat ne feledd:
Erős kar, bátor szív, testvéri szeretet,
S jutalmad ez legyen: Betöltéd tisztedet.”

A GYŐRI TŰZOLTÁS TÖRTÉNETE



A Győri Önkéntes Tűzoltó Egylet a tűzkeresztségen október 14-én esett át, amikor az osztrák államvasút petróleum raktárában egy hordó meggyulladt. Az itt kifejtett sikeres oltás megfelelő önbizalmat adott és alapját képezte a jövőbeni fejlődésnek.

1871. szeptember 6-án Eitner Károly lemondott a főparancsnoki állásról, ezért utódjául szeptember 8-án közfelkiáltással id. Peregi Mihályt, az egylet akkori elnökét, parancsnoknak pedig Francsics Antal helyett Müller Jánost (bádogsmester) választották meg. Ugyanebben az évben az egylet belépett az Országos Tűzoltó Szövetségbe, melynek elnöke gróf Széchényi Odön volt, aki egyik éjjel váratlanul meglátogatta a Győri Tűzoltóságot, és a legnagyobb meglepéssel szólt a tagok felkészültségéről, az egylet felszereltségéről. A Budapesti Tűzoltó Egylet főparancsnoki tisztét is betöltő Széchényi Odönt, a magyar tűzoltóság megalapítóját, 1872. május 8-án tiszteletbeli főparancsnokká választották. Ebben az időszakban három nagy tüzeset írta be nevét a Győri Tűzoltóság történetébe: a gyertyagyár, a tésztagyár és a gőzmalom égése.

1872. január 4-én a nádorvárosi Neubauer-féle gyufagyár raktárának égése egész Nádorvárost veszélyeztette és csak a tűzoltók gyors megjelenése, önfeláldozó munkája akadályozta meg a tűz továbbterjedését. A teljes oltás 6 órai kitartó munkát vett igénybe.

1873-ban Nagy Mihály tésztagyárában ütötte fel fejét a vörös kakas. A lisztrak-tár és a kész tésztaárú percek alatt a tűz martaléka lett, de a derék önkéntes tűzoltók mégis urai lettek a romboló elemnek. Megmentették a gépházat, a szomszédos házakat, az utcai rész tetőzetét és az udvaron lévő nagy széna- és szalmakazlat.

1873. április 26-án még nagyobb tűz pusztított a Jankovits-gőzmalomban. Az egylet fennállása óta ez volt a legnagyobb tüzeset. Hat szivattyú 26 órán keresztül folyamatosan működött. A szükséges vízmennyiséget a 150 méterre lévő Dunából hidrofór segítségével biztosították, így sikerült megmenteni a nagy mennyiségű gabona- és lisztkészlet egy részét, a gépházat, a szomszédos lakóházakat, a kazánházat, valamint a malomhoz tartozó lakóházat.

1876-ban a tűz mellett a víz volt a legnagyobb ellenség. Két ladikkal állandó őrséget szerveztek és az egylet tagjai életük kockáztatásával is védelmezték az árvíz által körülvevett Pinyédet.

Még ugyanebben az évben az egyletet újjászervezték és a május 25-én leköszönő Müller János helyett Hauzer Györgyöt ideiglenes, a szeptember 6-án tartott közgyűlésen pedig — az új alapszabályok szerint eszközölt tisztújításkor — végleges pa-

A GYŐRI TŰZOLTÁS TÖRTÉNETE

rancsnoknak választották, aki később főparancsnok lett. Hauzer György rézművest az ipartestület tekintélyes tagjaként tisztelték és szerették városzerte. Apósával, Dorner Antallal már az egylet alapításában is részt vettek. Parancsnokká történt megválasztását követően új szellem, friss munkakedv és a bajtársi összetartás üdítő érzete vonult be az egyletbe. E mellett azonban az egészséges és eredményes működés nélkülözhetetlen kelléke, a szigorú fegyelem is meghonosodott. A tűzoltóságba való belépést nem tekintette műkedvelő passzióknak, hanem szent kötelességnek. Javaslatára a tűzoltónak a testületbe történő belépésekor tűzoltói fogadalmat kellett tennie és aki ezt megszegte, azt kiközösítették. Főparancsnoki ténykedése idején fejlődött a győri tűzoltóság olyanná, hogy a kiképzés tekintetében akkor az országban az összes egyletek között az elsők közé tartozott. Elévülhetetlen érdemeit „*koronás királyunk*” arany érdemkereszttel jutalmazta. Azt az időt, melyet a testület élén töltött a 25 éves tűzoltóság történetírója, találóan „*Hauzer érának*” nevezte el.

1878. június 10-én került sor a város nemes lelkű ajándékának (Szent Erzsébet Egylet) — a díszes zászlónak — az avatási ünnepségére. Az előestén tartott társas vacsorán felszólalt Dr. Kovács Pál győri író és Nagy Pál polgármester is. Az ünnepi beszédet Vargyas Endre tanfelügyelő mondta. A zászlószegek beverése a jelmondatok felolvasása mellett másfél óráig tartott. A nevezetes ünnepségre az ország minden részéből, de még Bécsből is érkeztek vendégek.

A Győri Önkéntes Tűzoltó Egylet 1880-ban már a 10 éves jubileumát ünnepelte. Ez idő alatt 196 gyakorlatot tartottak, 104 tüzesetnél működtek közre és a városból 15 995 Ft 53 krajcárt kaptak tűzoltási célokra.

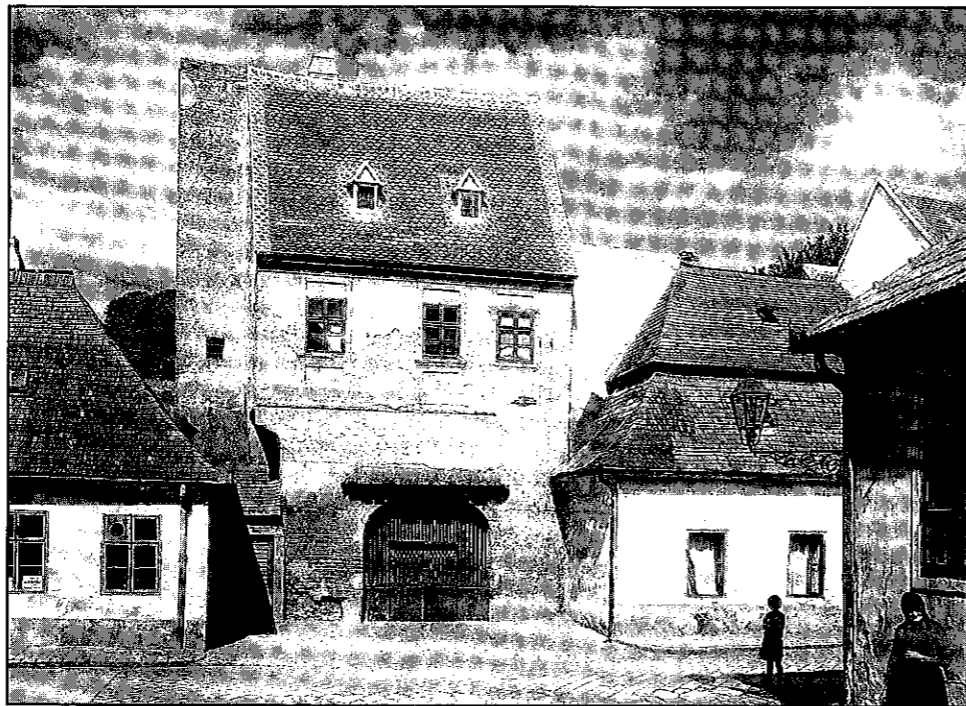
Az egyletnek ebben a tíz évben 185 tagja volt, akik közül 91 már az alapításban is részt vett. Az önkéntes tűzoltóság 10 éves jubileumának esztendeje sajnos szomorúságot is hozott a testületnek, mivel ebben az évben elhunyt az egyesület megalapítója és első elnöke, id. Peregi Mihály. Vele lezárult az első korszak, a kezdet kezdete.

Peregi Mihály halálát követően az egylet Jerfy Antalt (1881) választotta elnökének, akiben éppen olyan ügybuzgó és lelkes, mint tapintatos és kötelességtudó vezetőt nyert, s aki méltó utódja lett az egylet megalapítójának.

Az 1880-tól 1895-ig terjedő időszakban igazán nagy tüzek nemigen voltak. Tűz volt ugyan a gyufagyárban és a Koestlin gyárban, de a Back-malom tűzéhez hasonló nem volt. Ennek ellenére az egylet mégis nagy érdemeket szerzett a győri lakosság vagyonának megvédése érdekében. Az 1883-as esztendő az árvíz szomorú emléke tette nevezetessé. A vészhelyzetet tovább súlyosbította, hogy mindez télen következett be. Győrsziget és Újváros utcáin, terein jégtáblák úszkáltak, a lakosság pedig a magasan fekvő helyekre menekült. Ezekben a nehéz napokban a Győri Önkéntes Tűzoltóság emberfeletti munkát végzett. Éjjel-nappal segítette a rászorulókat, melynek eredménye: rengeteg vagyon megóvása, és ami még ennél is fontosabb, az emberéletek megmentése. Az emberfeletti munka az egész országban nagy elismerést váltott ki. I. Ferenc József király is köszönetét fejezte ki a katasztrófa alkalmával tanúsított emberbaráti munkáért. Győr város törvényhatósági bizottsága köszönetnyilvánítással, a soproni testvér egylet pedig egy ezüst serleggel fejezte ki elismerését a hősi helytállásért. Ebben az évben Zalka János dr. megyés püspököt — aki az árvíz követően klasszikus szépségű levelet intézett Hauzer György főparancsnokhoz és azonnal az árvíz során keletkező nyomor enyhítésére sietett — a tűzoltóság iránt tanúsított jóakarata és támogatása elismerésül tiszteletbeli tagnak választották.

1885 a Győri Tűzoltóság életében nevezetes dátum, mivel ebben az évben alakult meg Hauzer György elnöke alatt — Dunántúlon elsőként — a Győr Városi és Megyei Tűzoltó Szövetség. Az alakulás kiváltó oka, hogy a vármegye községeiben sűrűn alakultak a tűzoltó egyesületek és célszerűnek látszott, hogy ezek Győrből közös irányítást és oktatást kapjanak. Ebben az évben új elnököt is választott a tűzoltóság gróf Batthyány Lajos akkori főispán személyében. Benne a tűzoltó-ügynek egy

A GYŐRI TŰZOLTÁS TÖRTÉNETE



újabb igaz barátját nyerte vezérül az egylet, aki később fontos állami érdekből Fiume kormányzója lett, de az elnöki tisztelet távozása után is megtartotta. 1885-ben mindössze 26 tűz pusztított Győrben.

A hazai tűzvédelemben, az önkéntes tűzoltó egyletek alakulásában és fejlődésében az 1880-as években jelentős változás történt. Az 1886. évi ún. második községi törvény az önkormányzatok feladatává tette a tűzrendészet kezelését, majd egy 1888-as kormányrendelet tűzrendészeti szabályzat készítését írta elő. Győr város törvényhatósági bizottsága 1889-ben alkotta meg nyolc fejezetből álló tűzrendészeti szabályrendeletét, mely a tűzrendészetet a rendőrkapitányság hatáskörébe utalta. A tűzoltás műszaki vezetése a Győri Önkéntes Tűzoltó Egylet főparancsnokának hatáskörébe tartozott. Az egylet és a város közötti viszonyt a szabályrendelet, valamint egyéb megállapodások rögzítették.

A tűzoltóság igazi élete a tiszti gyűlések keretében folyt. Ezeket a gyűléseket általában havonta tartották. Nem volt a tűzoltóság életének olyan mozzanata, melyre ezek az ülések ki ne terjedtek volna. A szilveszteri multság megrendezésétől a nyári gyakorlatok és a téli tűzoltó tanfolyamok megszervezéséig mindenre kiterjedt a figyelem.

A több száz ülésen, majdnem kivétel nélkül, mindig Hauzer György elnökölt. Az ő szelleme nyomta rá bélyegét a tűzoltóság minden ténykedésére, neki volt köszönhető a mintaszerű fejelem, mely ebben a fontos intézményben uralkodott. Az ő személyes munkásságának volt köszönhető a győri önkéntes tűzoltóság gyakorlati és szolgálati szabályzata is. Mindegyiket Hauzer György írta.

A tiszti ülések jegyzőkönyvében található egy értékes elismerés is: József főherceg 1889-ben levelet írt Hauzer György főparancsnoknak és abban dicséretét fejezte ki, az előtte jó hírnévvel bíró győri tűzoltóság egyszerű, de mégis célszerű ruházatáért. Ez mindenesetre azt bizonyította, hogy a győri tűzoltóság az ország tűzörsegei között az első helyek egyikén állott.

A GYŐRI TŰZOLTÁS TÖRTÉNETE

A tűzoltóság harmadik évtizedének első esztendei csendben teltek el. Nem rázkódtatták meg az intézményt a katasztrófális tüzesetek. Ebben az időben az egylet a belső szervezkedésre fordította jelentős tevékenységét. Azonban a csendes élet is veszélyeket rejt magában. Aki vízbe esik, az nemcsak a tengerben, de egy kis partokban is megfulladhat.

1891-ben mindössze 23 tűz megfékezésénél működött közre a testület, de sajnos mégis volt az önfeláldozó kötelességteljesítésnek egy áldozata. Kovács Sándor önkéntes tűzoltó az egylet egyik legbuzgóbb tagja hősi halált halt, amikor Pataháza Tuser Sándor háza kigyulladt. Oltás közben a kémény összedőlt és maga alá temette Kovács Sándor tűzoltót, aki azonnal szörnyethalt. Ugyanekkor Béli Ferenc könnyebb sérülést szenvedett.

1895. október 20-án ünnepelte a Győri Önkéntes Tűzoltó Egylet fennállásának negyedszázados jubileumát. Az ünnepi beszédet dr. Kautz Gusztáv mondta, az egylet 25 éves történetét pedig Bánoczy Jenő jegyző olvasta fel. A történetből kiderül, hogy a győri tűzoltók az első 25 évben 477 alkalommal avatkoztak be tüzesetnél, de hogy ezen esetek alkalmával mennyi értékű vagyont, vagy hány emberéletet mentettek meg, erre nincsenek adatok.

Az ünnepi ülésen gróf Batthyány Lajos fiúmei kormányzó is felszólalt, aki többek között a következőket mondta:

„A társadalmi életünkben kevés intézmény működik oly közhasznú céllal, mint a tűzoltó egylet, mert a humanitás mellett még közhasznú, nemzeti célt is szolgál. A veszély perceiben védi polgártársainak vagyonát és életét, békés percekben pedig összevonja a társadalom különféle rétegeit, hogy egy nemes célt szolgáljon. S ha van tűzoltó egylet, mely hivatása magaslatán áll, úgy épen a jubiláló Győri Önkéntes Tűzoltó Egylet az.”

A jubileum napján Győr város tanácsa és közgyűlése sem feledkezett meg az egyesületről. Győr város tanácsa emelkedett hangon köszöntö meg a 25 év óta kifejtett hazafias tevékenységet. A köszönő levél a következőket tartalmazta:

„Tekintetes Elnökség! A Győri Önkéntes Tűzoltóegylet jelen évvel fennállásának 25. évét töltötte be. A pusztító elemmel folytatott küzdelemben eltöltött e negyedszázad a polgárerények legszebbikének, a polgárság élete és javáért teljesített önfeláldozó szolgálatok negyedszázada volt, önzetlen küzdelmek, önzetlen fáradozások évei, anyagi haszon, jutalom reménye nélkül.

De mégis minden egyes láng, melyet az egylet az önfeláldozó és önzetlen küzdelem e 25 év alatt elfojtott, egy másikat gyújtott meg a polgárság kebelében, a hála és elismerés soha el nem múló lángját.

Ezen hálás elismerésének kívánt kifejezést adni Győr szab. kir. város közönsége nevében a város tanácsa, amidőn mai napon megtartott ülésében elhatározta, hogy az egylet áldásos működését és érdemeit jubiláris ünnepélye alkalmából jegyzőkönyvébe iktatja, az egylet 25 év óta működő hat legrégebbi tagjának emlékérmét adományoz és azokat jelen átiratához csatolva megküldi, az egylet segélyalapjához 300 forinttal hozzájárul, minek kifizetésére pénztárát utasította...

Kelt Győr szab. kir. város tanácsának 1895. évi szeptember hó 2-án tartott üléséből. Zechmeister Károly kir. tanácsos polgármester.”

Az átiratban szereplő 6 emlékérmét Hauzer György, Dorner Antal, König Frigyes, Schramm Ede, Spielhoffer Ferenc és Kovács Domonkos kapta.

A 25 éves jubileum után mámoros szívvel oszlottak szét a győri önkéntes tűzoltóság tagjai. A jubileumi nap fénye még sokáig piros fényvel világított be a mindennapi élet ridegségébe és egy színes emlékekkel gazdagabbá tette azt. És szükség is volt erre a fényre, mert közelgett egy olyan korszak, melyben csapások és megpróbáltatások vártak a testületre, mert az önkéntes tűzoltóság fejlődésében bizonyos stagnáció állt be. Hogy és miért, arra nem lehet könnyen felelni. Talán nem is az egylet stagnált, hanem az idők változtak.

A GYŐRI TŰZOLTÁS TÖRTÉNETE

Győr gyárvárossá fejlődött, az országot éppen úgy, mint a várost, elkapta a XIX. század lüktető élete. A vasútvonalak, mint a szívből a vérerek, futottak össze a pályaudvaron, többemeletes paloták épültek, a gyárak kéményeit oly magasra húzták, hogy azok meghaladták a régi fogalmakat, a telefon és távíró mindennapi eszköze lett a magyarnak. Új világ épült fel a régi helyén és ebben szükségképpen a tűzoltóság sem maradhatott a régi. Hogy miért? Ezt a kort már csak a hivatásos tűzoltóság elégíthette ki. A hivatásos tűzoltóság, mely csak tűzoltó és semmi egyéb, mely az év minden napján annak fejlesztésével törődik, melynek muszáj lépést tartani a külföldi tűzoltótechnika fejlődésével és amelynek muszáj eredményeket felmutatni, mert a tűzoltás képezi a kenyerét.

Talán idejét múlta az önkéntes tűzoltóság? Korántsem. Az állam és a társadalom, ország és város sohasem nélkülözheti lelkes férfiak önkéntes munkáját, melyet a köz javára szentelnek. Jussan a társadalom a fejlődésnek még olyan magas ormára is, sohasem nélkülözheti azt az erkölcsi és fizikai erőt, melyet az önkéntes munka magába foglal. Nem! Korántsem múlta idejét az önkéntes tűzoltóság. Még ma is szükséges kiegészítője, erkölcsi támasza, támogatója és segítője a hivatásos tűzoltóságnak és szükségszerűen annak is kell maradnia. Jelentősége még nagyobb a falvakban, melyek nem bírnak a szükséges anyagi erővel, hogy hivatásos tűzoltóságot tartsanak fenn. A Győri Hivatásos Tűzoltóság megalakulására azonban még várni kellett.

1896-ban a tűzoltóság a Bástya utcából a mai helyére, a Munkácsy úti új lakatnyába költözött. A nagy örömet azonban elhalványította Dorner Antal alparancsnok halála, amely olyan volt, mint az igazi katonáé. Júniusban tűz volt a nádorvárosi postalaktanyában. Dorner ehhez a tűzhez igyekezett, de útközben szívészélütés érte, összeesett és meghalt.

Az 1897-es esztendő ismét megpróbáltatásokat hozott a tűzoltóságnak. Hauzer György főparancsnok egy szabadhegyi tűzhöz történő vonulás közben lábát törte, ezért egy időre átadta az egyet vezetését és szabadságra távozott. Ebben az évben 6 tüzeset történt, de ezek közül csak egy volt igazi csata a lángokkal. Az Andrássy úton kigyulladt a Feszler örökösök háza. A tűz megfékezésére kivonult tűzoltóság legyőzte ugyan a vörös kakast, de az oltás során négy tűzoltó súlyosan megsebesült. Sajnos a jegyzőkönyvekből nem tűnik ki a négy hős neve, de bármi is legyen az, Ők a győri tűzoltóság hősei, akiknek emlékét névtelenül is kegyelettel megőrizzük.

1898-ban 14 tüzeset volt, szerencsére valamennyi jelentéktelen esetnek számított. Egyik azonban mégis említésre méltó körülmények között zajlott le. A tisztikar tagjai február 7-én éppen ülést tartottak, amikor megszólalt az újjvárosi templom harangja és kongatással jelezte, hogy tűz van. A vagongyárban keletkezett tüzet az elméleti megbeszélésről kivonult tisztikar gyorsan megfékezte.



PÓRUKA KÁROLY

1899. szeptember havában súlyos veszedelem fenyegette a várost és az egész vármegyét. A Kis-Duna, Rába, Rábca hatalmasan megdagadtak és félfő volt, hogy a három folyó végveszedelemben dönti a várost. A nagy veszélyben a kormány a város és a megye segítségére sietett, katonaságot, utászokat küldött védelmükre. Az akkori Győri Hírlap borzalmasan szép leírását adja a haragvó folyók Győr elleni nagy offenzívájának. A városháza tornyából grandiózus kép nyílt a három folyóra, melyek mindegyike lázongva küldte hullámaint a töltések felé, hogy elnyeljék őket.

Ejjel és nappal szakadatlanul folyt úgy a városban, mint Szigetben és Pinnyéden a töltések emelése,

A GYŐRI TŰZOLTÁS TÖRTÉNETE

nyúlgátak építése, a veszélyben forgó pontok megerősítése. Az ember küzdelme a megáradt elemmel Győrött sikerre vezetett. A város töltéseit az árvíz nem tudta legyőzni. Szigetben más volt a helyzet. A töltések is gyengébbek voltak, a rendelkezésre álló segéderő sem volt akkora. A legnagyobb veszélyben Pinnyed volt.

Győr társadalmi egyesületei a vész kezdetétől a lezajlásáig a legnagyobb energiával adták segítő karjukat a városnak. A Győri Csónakázó Egylet és az önkéntes tűzoltó egylet napról-napra kivette részét a mentő munkából. Szigetben azonban minden küzdelem ellenére is sikerült a Fördőház tájékán a Kis-Dunának átszakítani a töltést. Az örökös tűzoltó ezt az első pillanatban észrevette, megadta a vészjelet és sikerült minden erő latba vetésével a veszélyben forgó városrészt megmenteni. Pinnyéden — sajnos — nem lehetett segíteni. A Kis-Duna átlépte a töltéseket és elárasztotta nemcsak a községet, hanem az egész Szigetköz is. Pinnyed lakossága a nagy veszélyben a maga és állatai életét, ingóságait a Rábca töltésére mentette, melyet viszont a Rábca víze fenyegetett előntéssel. Szerencsére ezen a napon megindult a vizek apadása.

A győri önkéntes tűzoltóság, mint már az 1876. évi árvíznél is segítségére sietett a pinnyédieknek, csónakon élelmiszereket szállítottak és segítettek a házakban bennmaradt értékeket megmenteni. Az egyet tevékenysége a város, Sziget és Pinnyed lakosságának megvédése körül kivívta a város hivatalos elismerését és a városi tanács átiratban mondott köszönetet az emberbaráti munkáért.

Az 1899-es esztendő különben tüzekben nem volt gazdag. Mindössze három tűz volt.

Az 1900. esztendő története is hasonló, összesen hat tűz volt, éspedig két szobatűz, kazaltűz és három tetőtűz.

Ennek az esztendőnek azonban volt egy olyan eseménye, mely a jövőre nézve a legnagyobb jelentőségű az egyesület történetében, noha ezt még senki nem tudta, de nem is tudhatta, hogy ezzel az eseménnyel el van vetve a győri tűzoltóság olyan hatalmas lendületű fejlődése, melyre soha senki, még a leglelkesebb tűzoltó sem gondolt, még álmában sem. Ez az esemény a november 29-dikei tisztii ülésen történt. Fördös János alparancsnok és Major János segédtsízt az önkéntes egyesületbe tagul ajánlották Erdélyi Ernőt, a városi számvevőség tagját. Mint az egykorú jegyzőkönyv mondja: „*Ellene semmi észrevétel nem tévevén, működő tagnak felvételét.*”

1900-tól 1905-ig érdemleges dolog nem történt az egyesületben. 1901-ben mindössze négy tűz volt, valamennyi jelentéktelen. Ebben az évben azonban Erdély Ernő tisztii vizsgára jelentkezett. A tisztii ülés ki is tűzte a határnapját, és Erdély Ernő úgy a gyakorlati, mint az elméleti tárgyakban megfelelt.

1902-ben 15 pincetűz volt, melyet a tűzoltóság könnyűszerrel elfojtott.

1903. és 1904. évekről a parancsnok a következő összefoglaló jelentést tette: „*1903-ban és 1904-ben mintegy 30 tüzesetnél voltunk jelen, több helyen emberfeletti munkát igényelt a pusztító elem megfékezése. Jelentésemben ki kell emelnem, hogy megalakult a vagongyári és a szeszgyári tűzoltóság, valamint a győrszigeti önkéntes tűzoltó egylet a munkában mindenkor bajtársi támogatásban részesítettek bennünket.*”

Az 1905. év, az egyesület megalakulása óta a legmozgalmasabb esztendő volt. Ebben az évben egyesült Győrsziget a várossal, ami maga után vonta a tűzoltóságok egyesülését is, és ebben az esztendőben két hatalmas tűz pusztítása tette magát emlékezetessé Győr történetében, a Royalnak és az Elevátornak a leégése.

Tűzoltói szempontból is mindkettő igen jelentős, mert mindkét tűz rávilágított arra, hogy a győri megelőző tűzrendészet a legsiralmasabb állapotban van.

Február 9-én este 1/4 10 órakor jelezték a Royal szállóból a tüzet, melyhez a győri önkéntes tűzoltóság a rendelkezésre álló összes szerrel kivonult. A tűz a harmadik emeleti mosókonyhában és a mandzart szobákban pusztított, az első tekintetre úgy látszott, hogy könnyen megfékezhető, de csakhamar kiderült, hogy ez tévedés volt. Győrött a nagy tüzek városában is az egyik legnagyobb tüzesettel álltak szemben a tűzoltók. Teljes lánggal égett a pléhvel borított tető, és a harmadik, valamint a második emelet kö-

A GYŐRI TŰZOLTÁS TÖRTÉNETE

zött lévő üreg, melybe sok gerenda torkollott. A tűzoltók megkísérelték a tetőátvágást, de az emberfeletti elszántsággal megkezdett akciót csakhamar abba kellett hagyniuk, mert menekülni kényszerültek a feltörő lángok és az elviselhetetlen hőség elől. Hiába volt minden erőfeszítés, az épület leégett az első emeletig, mely vasbeton mennyezetet hordott és így ellenállt a tűznek. Csak két és fél napi erőfeszítés után sikerült a tüzet eloltani. A tűz megfékezésében részt vett a katonaság, kivonult a vagongyári és szeszgyári tűzoltóság is. Sajnos a tűz emberéletet is követelt és megszorította a tűzoltó hősök számát. Marossy Tivadar vagongyári tűzoltó egy falhoz támasztott létráról lezuhant, felsőlábászár törést szenvedett, melybe néhány heti vívódás után belehalt.

A Royalban dúló tűz iskolapélda gyanánt bizonyította a felületes és könnyelmű építkezés veszélyét. Az épületben egyáltalán nem volt választófal, mely a tűz továbbterjedését megakadályozta volna. A szálloda tulajdonosai azonban okultak az esetből és a Royal újjáépítésénél már alkalmaztak választófalakat.

Minden rossznak van egy jó oldala is, mondja a magyar. Volt jó oldala a Royal égésének is. A város vezetősége belátta, hogy a tűzoltói intézmény abban az állapotban mint volt, a célnak nem felel meg. A város közgyűlése elhatározta a szükséges reformok létesítését és e célból bizottságot alakított. A bizottság javaslata alapján a közgyűlés a fizetett városi tűzoltók számát 7-ről 11-re emelte, azonkívül elrendelte, hogy 20 városi napszámot is képezzenek ki tűzoltónak. Határozatba foglalták továbbá, hogy öt önkéntes tűzoltó állandó éjjeli őrseget tartson, s elhatározták, hogy a tűzörsegi laktanyát átalakítják.

Október 18-án reggel kigyulladt a Duna-parton a hétemelet magas áruraktár. A tűz a gépházban keletkezett. „Ha — mondja a tűzoltóparancsnoki jelentés — a gépház a tűzbiztonság szem előtt tartásával az áruraktártól elkülönítve lett volna, a beraktározott gabona túlnyomó része meg lett volna menthető. A tűz a gépházból az áruraktárba nyíló transzmissziós nyílásokon terjedt át a legfelső raktárba. Ennek átégett a deszkapadlózata, a benne lévő gabona átzuhant a következő raktárhelyiségbe és így tovább égett lefelé, egyik raktárból a másikba, míg végül a legalsó raktárba jutva, emeletnyi magasságban égett tovább. A feltorlódt gabona kinyomódott a kitört ablakon és az utcán lángolt úgy, hogy az épületet meg sem lehetett közelíteni, mert a felhalmozódott óriási mennyiségű gabona égése olyan hőséget sugárzott ki, melyet emberi szervezet képtelen volt elviselni. Az égő gabonaszemeket a forróság ereje a magasba sodorta, ott elkapta a szél és messzire elvitte úgy, hogy még Szabadhegyen is hullott az égő gabonából tüzes eső, de újabb tüzesetet szerencsére nem okozott. A tűzoltóság látva, hogy az égő épületholosszust nem közelítheti meg, a szomszédos házak megmentésére szorított és ez sikerült is neki teljes mértékben. A tűz hat héten át égett, hol lappangva, hol kitérve, míg végül az egész gabonát lehordták.”

Az elevátori tűz is tanúbizonysága volt a megelőző építkezési tűzrendészet elhanyagolásának. Sem a gépház nem volt elválasztva megfelelően a raktáraktól, sem az egyik raktár a másiktól. A beraktározott gabona elhordását a katonaság végezte, s hat héten át napról-napra állandó őrség figyelt és oltotta a tüzet.

Az 1905-ös esztendő statisztikája az előző éveknél — a nagy tüzeseteket is leszámítva — jóval élénkebb volt. Összesen 21 esetben kellett kivonulniuk a tűzoltóknak.

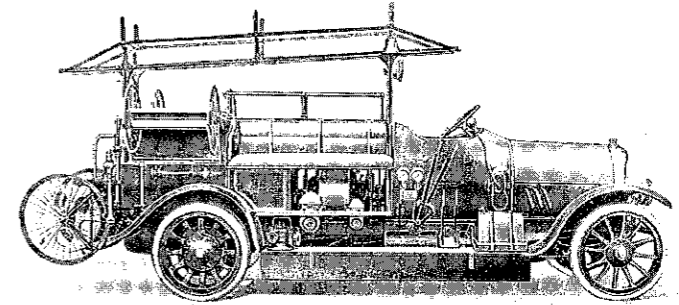
Az 1905. évi eseménydús esztendőt szürke év követte. A tűzoltóságra nézve azonban a szürke évek is veszélyeket rejtenek magukban. Az év első hónapjában, január 28-án a Deák Ferenc utcában tűz ütött ki. A szobátűz lángterében bennszorult Németh Károly városi tűzoltó, akit sikerült ugyan kimenteni a lángok közül, de a leggondosabb ápolás dacára is február 3-án súlyos égési sebeibe belehalt. Az elhunyt bajtárs temetésén testületileg vett részt a tűzoltóság és a megtartott beszédek úgy emlegették az elhunytat, mint a kötelességteljesítés bátor, hőslélekű katonáját, a haza és Győr városának a csatamezőn elesett vitézét.

A télen megtartott elméleti tanfolyam már lényegesen eltért az előzőektől, mivel az oktatás témakörei között már szerepelt a tűzoltás taktikája, működés az ol-

A GYŐRI TŰZOLTÁS TÖRTÉNETE

tásnál, teendők a tűzhöz vonuláskor és a tűz után. Az előadók között találjuk Hauzer György, Erdély Ernő és Fördös János nevét is.

Ebben az évben a tűzoltók 23 tűzhöz vonultak ki és 243 esetben tartottak őrszolgálatot. Az 1907. év derekán Erdély Ernő részletes memorandumot terjesztett be a város



törvényhatósági bizottságához, melyben rámutatott azokra az égető hiányokra, melyeket a tűzoltóság fejlesztése érdekében feltétlenül orvosolni kell. A memorandum kiterjedt a megelőző tűzrendészet állapotaira, rámutatott az egyes gyárakban uralkodó tarthatatlan állapotokra és a Back-malom berendezését kifogásolta. „Ha a Back-malomban — írja a memorandumban — tűz találna kiütni, a legnagyobb katasztrófa következne el. Az itt kiütnőt tüzet a tűzoltóság aligha tudná a mai fogyatékos felszerelés és a malom meg nem felelő berendezései mellett megfékezni.”

Erdély Ernő nagy előrelátással megírt próféciája szomorú valósággá vált. 1907. szeptember 9-én kigyulladt a Back-malom és olyan katasztrófa következett be, melyhez hasonlót az eylet történetében nem találunk. Ez a tűz méreteiben csak azokhoz a nagy közéleti tüzekhez hasonlítható, melyek nemegyszer elhamvasztották egész Győrt.

A nagy tűzkatasztrófát következőképpen írta le Hauzer György tűzoltóparancsnok: „A tűz a malomban délelőtt 1/2 11 órakor ütött ki. A munkások Minimaxszal és — mivel más oltóeszköz nem állott rendelkezésükre — kannákban hordott vízzel igyekeztek eloltani, de a tűzoltóságot nem értesítették. A toronyban lévő tűzoltó csak akkor tudta a tüzet jelezni, amikor a füst az ablakon tódult ki.”

A tűzoltók egymás után érkeztek meg a vész megfékezésére és öt fecskendővel kezdték meg a romboló elem megfékezését. A tűz azonban olyan rohamosan terjedt, hogy a primitív eszközökkel dolgozó tűzoltóság nem volt képes megbirkózni vele. Hauzer György parancsnok kiadta a parancsot, hogy senkinek sem szabad a malomba bemenni és hogy a malommunkások és tűzoltók egy része a malom belsejében igyekezett az elemmel szembeszállni. A parancs átvétele után ezek egy része a lépcsőkön és vaslétrákon lejött, másik része azonban a tűz elől felfelé menekült és az ötödik emeleti ablakoknál megjelenve, segítségért kiabált. A közönség elhozta a vízmentes gabonaponyvákat és azokat kifeszítette. Egyet a malom északi, egyet a déli részen, holott akkor még a lépcsőkön lehetett volna menekülni. Az északi részen kifeszített ponyvába a IV. emeletről beleugrott egy munkás, a ponyva keresztülszakadt és a munkás holtan terült el a földön. Még ki sem feszítették újra a ponyvát, máris újabb két ugrás következett, ami kettővel szaporította a halottak számát. Mindjárt utánuk a negyedik is leugrott és természetesen szörnyethalt.

A GYŐRI TŰZOLTÁS TÖRTÉNETE

A déli részen mentőkötélen igyekezett két munkás menekülni. A közönség meghúzta a kötelet, az ablakráma, melyhez a kötél erősítve volt, kitörött és két munkás öt emeletnyi magasból lezuhanva, meghalt. Akkor kifeszítették a vízmentes ponyvát, melybe egymásután ugrottak le a munkások, de a ponyva gyenge volt és az ugrások csak újakkal szaporították a halottak számát. A tűzoltók hiába kiabáltak fel, hogy a vaslépcsőn szabad a lejárát, a munkások a rémülettől elveszítve a nyugodt megfontolást, egymás után ugrottak a halálba.

A mentési, illetve a tűz tovaterjedését megakadályozó munka három irányban folyt. Az északi részen Hauzer György parancsnokolt, mellette Major János segédkezett. Sikertült nekik megmenteni a malom kazánházát és a Hautzinger-féle házat. A déli és keleti oldalon Fördös János alparancsnok és Erdély Ernő védték a környező házakat, míg a nyugati részen Breuer Sándor vezényelte alatt a vagongyári tűzoltóság oltalmazta fecskendővel és hidrásokkal a raktárt.

A minden oldalról körülzárt tűzhenger mindamellettt tovább terjedt és röptűzzel felgyújtotta a Grünwald-házat, a Deutsch-féle takarmány pajtát és a vám előtti házat. Az itt kiütött tüzeket azonban Arvay Géza és Kőnig Frigyes megfékeztek. A tűz hatalma olyan nagy volt, hogy az óriási malomépület négy órán belül teljesen leégett.

A tűznél a gyári tűzoltóságok közreműködését is beleszámítva, 9 rendes és 4 targoncafecskendő működött. A tűzoltóság 62 önkéntes, illetve hivatásos és 25 vagongyári tűzoltóból állott. Közreműködött a tanítóképző ifjúság 20 növendéke és egy század katonaság. A sebesülteket két testületi és tíz magánorvos részesítette segélyben.

A tűzkatasztrófánál 11 ember veszítette életét, köztük ifj. Formandl Ágoston és Téglás István önkéntes tűzoltók is, akiket a testület nagy gyászpompával helyezett örök nyugalomra.

Az 1907. esztendőben egyébként 32 esetben vették igénybe a tűzoltóságot. különféle őrséget 540-szer tartottak.

A Back-malmi tűzkatasztrófa végre komoly lépésre készítette a város törvényhatósági bizottságát. Bizottságot küldtek ki a reformok kidolgozására. A város 1908. március havában tartott közgyűlésén többek közt a következő határozatot hozta:

„A városi hivatásos tűzoltók létszámát két tűzoltóval és egy altiszttel emeli úgy, hogy azok létszáma 2 őrsvezető, 4 első osztályú és 8 második osztályú tűzoltóból álljon és kimondja a közgyűlés, hogy a tűzoltók másra, mint tűzoltói, mentői és toronyőri szolgálatra nem alkalmazhatók...

A hivatásos tűzoltók kiegészítésére a város fiatalabb állandó napszámosaiból tizenkettő a tűzoltóságban kiképeztesse és éjjeli szolgálatra fejenként évi 100 korona külön díjazás mellett a központi őrségre rendeltessék...

A tűzoltó tiszt állandó parancsnoka lett a hivatásos tűzoltóságnak s tűzrendészeti ügyekben előadója a rendőrkapitányságnak, hatáskörét részletesen a tűzrendészeti szabályrendelet, s ennek kapcsán a tűzoltóság részére alkotandó szolgálati utasítás fogja megállapítani...

A határozatot követően 1908. november 1-jével megalakult Győr törvényhatósági jogú város tűzoltósága 1 tiszttel és 12 tűzoltóval.

Az első parancsnok Erdély Ernő lett, akit a következő évben az önkéntes tűzoltóság is parancsnokául választott. Erdély Ernő később mint törvényhatósági tűzrendészeti felügyelő az önkéntes, a hivatásos és a magán tűzoltóságok felügyeletét is ellátta. 1910. év elején lemondott a főparancsnoki tisztéről a testület 40 év óta lankadatlan buzgóságú tagja Hauzer György, akinek 25 éves jubileumát már 1901-ben megünnepelte a tűzoltóság, és aki a hivatalos városi és királyi elismerés jelével vonult nyugállományba. Őt Erdély Ernő követte a főparancsnoki székben.

Az 1910. esztendőben ünnepelte meg a testület 40 éves fennállásának emlékét. A jubileumi ünnepség ragyogóan fényes volt. Az ünnepély a színházban kezdődött, ahol Jávor Aranka színésznő elszavalta Erdély Ernőnek a tűzoltóságról írt költeményét. A színházi ünnepség után a Győr vármegyei Tűzoltó Szövetség tartott közgyűlést Goda Béla főispán elnöklése alatt.

A GYŐRI TŰZOLTÁS TÖRTÉNETE

A főispán Erdély Ernőt vármegyei tűzfelügyelővé nevezte ki. Erdély Ernőnek a város hivatásos tűzoltójának és az önkéntes tűzoltó testület főparancsnokává történt megválasztásával hatalmas tempóban indult meg a győri tűzoltóság fejlődése. Állandó és szakszerű előterjesztéseire a város egyre nagyobb és nagyobb áldozatot hozott a technikai fejlesztés tökéletesítésére. Az önkéntes és hivatásos tűzoltóságot mintaszerű, fegyelmezett, egymást kiegészítő, tökéletes intézménnyé fejlesztette. A győri tűzoltóság nagy hírnévre tett szert rövidesen az egész országban. Ez a hírnév nem maradt meg az országon belül, túllépett a határokon, s becsületet, tiszteletet szerzett Magyarország és Győr nevének. Erdély Ernő és gárdája bejárták a világ több városát. Voltak többek között Konstantinápolyban, Turinban, Szentpétervárott és mindenütt, mint a győri tűzoltóság kiküldöttjei szerepeltek. A szövetségi közgyűlést díszgyűlés követte, melyen dr. Angyal Armand és Ruschek Antal mondottak beszédeket. A díszközgyűlés gr. Széchényi Ödön pasát tiszteletbeli főparancsnokká, Hauzer Györgyöt az egyesület örökös tiszteletbeli parancsnokává választotta meg.

1909-ben 52, 1910-ben pedig 44 tüzeset történt a város területén, melyek közül a legnagyobb az 1909-es Müller-féle olajgyári kence tűz volt.

Az 1911-dik év a gyász esztendeje. Meghalt a testület évtizedeken át volt parancsnoka Hauzer György, akinek működése, a közszolgálatban eltöltött több, mint 40 esztendő az ideális hazafi példaképet reprezentálta. Munkás életét polgártársai életének és vagyonának védelmében számtalanszor kockáztatta, de életének a tűzvészknél való merész kockára tevése többet jelentett, mint bátor és rettenthetetlen ember. Hauzer György példája eleven útmutató volt arra, hogyan dolgozzon mindenki saját tehetsége szerint önzetlenül az ország és a város javára.

Az 1911. évben a tűz rekord számban pusztított Győrött. Nem kevesebb, mint 162 alkalommal vonult ki a tűzoltóság kötelessége teljesítésére, és minden egyes esetben olyan erővel lépett fel, hogy sikerült neki a pusztító elemeket megfékezni.

A győri tűzoltóság minta-intézménnyé való fejlesztése, a dicsőséges külföldi vállalkozások a fiatal tűzoltóparancsnokra Erdélyi Ernőre irányították az országos figyelmet. A kiváló érdemek nem maradtak sokáig elismerés nélkül. Öfelsége I. Ferenc József ugyanis az 1912. évben a koronás arany érdemkereszttel tüntette ki Erdély Ernőt.

A kitüntetés átadása nem mindennapi keretek között történt. A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség ebben az évben Győrött tartotta az első kerületi tűzoltó szaktanfolyamot, miután a győri viszonyokat kiválóan alkalmasnak találta arra, hogy a kiképzés és tanítás kifogástalan legyen.

A tanfolyam záróvizsgáját összekapcsolták az önkéntes tűzoltó testület és a vármegyei tűzoltó szövetség évi közgyűlésével. A kitűnően sikerült vizsgák után következett a közgyűlés, melyen Goda Béla főispán elnökölt. A főispán a megnyitó beszédében mindenki óriási öröme közölte, hogy a király Erdély Ernőt hervadhatatlan érdemei elismerésül a koronás arany érdemkereszttel tüntette ki, s a következőket mondta:

„Kedves kötelességet teljesíték, mint a szövetség elnöke és hivatalos kötelességet, mint a város és megye főispánja. A tűzoltóintézmény, mely milliókat óv meg és emberéletet és testi épiséget véd meg a romboló elem pusztítása elől, ma már nemcsak a közönség rokonszenvét, hanem a legfelsőbb körök elismerését is bírja. Ennek alapján van szerencsém most Erdély Ernő vármegyei tűzfelügyelő, tűzoltóparancsnoknak Öfelsége kitüntetését, a koronás arany érdemkeresztet átadni. Erdély Ernő fiatal kora dacára már mintatűzoltó. S mikor ezt állítom, mindenki igazat fog nekem adni. Mióta ő átvette Győrött a tűzoltóság vezetését, Győr város polgársága nyugodt, mert tudja, hogy Erdély Ernő tudásával, a kitűnően képzett, katonásan fegyelmezett tűzoltóival a kitért veszedelmet lokalizálni tudja. Érdeme, hogy a vármegyei szövetségben a községek tűzoltóságainak szervezése és kiképzése ily eredménnyel járt. Dicsőséget szerzett a múlt évi turini versenyen is testületének, s a magyar névnek. Ezek az érdemek vezettek ahhoz, hogy méltánylasképpen megszerezték részére a koronás arany érdemkeresztet.

A GYŐRI TŰZOLTÁS TÖRTÉNETE

Azt kívánom, hogy viselje sokáig ezt a kitüntetést erőben, egészségben, munkakedvvel, hogy igen soká gyarapítsa érdemeit és fordíthassa tehetségét a nemes ügy előmozdítására és példát szolgáltatson. Az Isten éltesse.”

A kitüntetés átadása alkalmával szépen jellemezte a főispán a tűzoltóság intézményét. „A tűzoltóság a leghasznosabb intézmény. Sokáig, amíg erre rájöttek, a tűzoltóság szervezési alapja nem volt más, mint szalmaláng és uniformis láz. Mikor a szalmaláng elaludt, az uniformis megkopott, megszűnt a tűzoltó is. De voltak lelkes tűzoltók, akik a nemes testi épséget és életet veszélyeztető munkát nem hagyták abba, amint arra Győrött is számos példa van.”

1912-ben nagyobb tüzek is voltak a Koestlin-gyári tető-, Hatschek-, Rác utca 141., Kossuth utca 26. sz. alatti tüzek. De nevezetesebb volt ebben az évben a tűzoltóság munkájában, hogy a Deák Ferenc-utcai házbeomlásnál a törmelékek alól a tűzoltók egy embert élve, egyet holtan húztak ki, a Saru-köz 5. számú ház kútjából egy asszonyt élve, a Rábán lévő uszályon a gabonába esett embert szintén élve mentették ki. Ebben az évben összesen 92 tüzeset volt.

1913-ban 48-ra csökkent a tüzesetek száma, melyek közül a legnevezetesebb a szabadshegyi kazalégések sorozata. Ekkor ugyanis nap-nap után újabb és újabb kazal gyuladt ki. A tűzoltóság hiába oltotta el az egyiket, az akkori falu másik részén újabb keletkezett. Csak a gyújtogató elfogásával tudták a további tüzeseteket megakadályozni.

Szürkén, eseménytelenül indult el az 1914-es esztendő. Senki nem sejtette, hogy az eseménytelenül induló év villámokat rejt magában, melyek lecsapnak egész Európára és lángba borítják az egész világot. Senki sem sejtette, hogy olyan tűz rejtőzik az esztendő méhében, melyet a világon négy hosszú esztendőn keresztül senki nem tudja eloltani.

Wennes Jenő polgármester átiratban kérdést intézett a testülethez, hogy képes-e feladatát teljesíteni vész esetén. A testület válasza az volt, hogy akarata és ereje minden megfeszítésével hivatottnak érzi magát, hogy a várost fenyegető tűzveszedelmekkel szembeszálljon. Ez a válasz kétségkívül nagy önbizalomról tett tanúságot. Az önkéntes és hivatásos tűzoltók nagy része bevonult és a frontokon küzdött, de a testület hagyományos szelleme kettőzött erővel érvényesült e nehéz napokban.

Akkor, amikor cikázó villámokkal volt terhes a magyar égbolt, sokkal inkább figyeltek az ágyúdörgésre, a harctéri jelentésekre, mint a testület eseményeinek naplószerű feljegyzéseire. Az első hívó szóra, mint a rendelkezésre álló statisztikai adatokból megállapítható, Erdély Ernő parancsnokkal az élen, a hivatásos és önkéntes tűzoltóság tagjainak fele vonult a zászlók alá. A későbbi behívások idején a hátramaradtak hetvenöt százaléka került csatavonalba. Sokan önként kíváncsok voltak oda, ahol tömegesen osztják a halált, és volt olyan tűzoltó, aki 53 esztendővel a vállán jelentkezett szolgálatra.

Az egyre nagyobb tömegekben bevonulók miatt már 1915-ben fokozott nehézségek voltak. A bevonult legénység helyett pótlásról kellett gondoskodni. Ez a tanuló ifjúság igénybevételével megtörtént, de lassanként ez a segítség is eltűnt, mert a 18 évesek is bevonultak szolgálatra. A nehéz kérdést csak a katonai parancsnokság tudta megoldani, aki erre a célra 16 katonát bocsátott a tűzoltóság rendelkezésére.

Mindjárt az első idők áldozatokat is kívántak a testulettől. Dr. Erdély Jenő, nagyra hivatott fiatal orvos, Erdély Ernő parancsnok bátyja és Wágner Sándor, aki a turini nemzetközi versenyen oly dicsőségesen képviselte a magyar színeket, hősi halált haltak. A tűzoltóság oda sorozza a kötelességteljesítés ezen áldozatait, ahová a tűzhalált szenvedett bajtársait sorozta: a nemzet vértanúi közé.

A sebesültek és betegek kórházba szállítása új terhet rótt a tűzoltóságra, de ennek is emberül megfelelt. Emberül, a szó leghumánusabb értelmében. A győri tűzoltóság nem elégedett meg a sebesültek tessék-lássék szállításával, követelte, hogy megfelelő kocsik és hordágyak bocsáttassanak rendelkezésre. Ez meg is történt. 1914. november havában 143 beteget szállítottak. Ez a szám attól fogva szakadatlanul, hó-

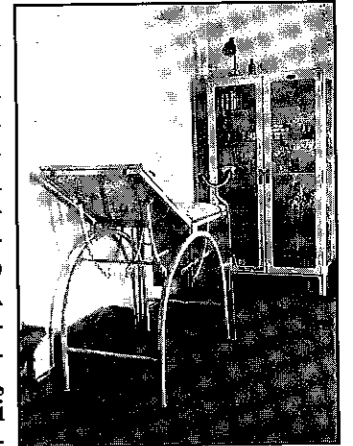
A GYŐRI TŰZOLTÁS TÖRTÉNETE

napról-hónapra növekedett. 1916. január havában, tehát nem sokkal több, mint egy év után már 5000 kórházba szállított betegről tudnak a tűzoltóság könyvei.

A harctérről két lőtt sebbel és egy szuronysebbel tért haza Erdély Ernő parancsnok is.

A vörös kakas nem restelkedett kukorékolni sem 1914-ben, sem 1915-ben. 1914-ben 117, 1915-ben 92 tüzeset történt.

Mínél jobban fokozódtak a nemzet háborús terhei, annál tovább tartott a nagy küzdelem, annál jobban megsínylette minden intézmény a sorvasztó hatását. A tüzek ugyan változatlan erővel pusztítottak és semmi tekintettel sem voltak arra, hogy a testület színe és virága a csaták tüzeiben teljesít szolgálatot. Az a gárda azonban, mely itthon maradt, szinte titáni erővel teljesítette kötelességét. 1916-ban 70, 1917-ben 137 tüzeset volt Győrött. Ezek közül a legjelentékenyebb volt a győri szeszgyár hamuzsirtelének az égése. A tűzoltóság csak a legnagyobb erőfeszítéssel volt képes Közép-Európa egyik legnagyobb szeszgyárát megmenteni a vész lerombolásától. A nagy tűz sugárzó hője már a szesztartályok villámhárítót is leolvasztotta, de a derék tűzoltók nem ismertek félelmet, s ennek volt köszönhető a szép siker, melynek elismerésül a város tanácsa külön írásbeli köszönetet mondott a parancsnoknak, a hivatásos, önkéntes és gyári tűzoltóknak. Ezzel az eredményes munkával a várost nagy veszélytől mentették meg a tűzoltók, mert ha a tartályok kigyúlnak, tartalmuk kifolyik, az egész városrész elpusztul.



Nevezetes volt még az 1916. május 26-odikai teherpályaudvari tűz, ahol egy felfordult szer súlyosan megsebesítette Erdély Ernő parancsnokot és még öt tűzoltót.

Háborús jelenség, hogy ez években gyakran vonult ki a tűzoltóság olyan tüzekhez, ahol magukra hagyott és bezárt gyermekeket kellett az égő lakásokból kimenteni, de sokszor már késő volt, mert amire a tüzet észrevették, már a bent maradt gyermekek megfulladtak. Ilyen eset volt 1916. február 13-án a Kálóczy-terén, november 29-én a Festő-utcában, ahol két-két gyermek lelte halálát.

A betegek és sebesültek szállítását tovább folytatta a tűzoltóság. 1917 augusztusáig a szállított betegek száma elérte a 11 000-et. Ez is egy szám, mely a világháború méreteiről tanúskodik.

Megtisztelt megbízásban részesült 1918-ban Erdély Ernő. A belügyi kormány Papp Ferenc szegedi parancsnokkal a konstantinápolyi nagy tűzvész tanulmányozására küldte ki, ahol nemcsak tapasztalataikat gazdagították, hanem a török tűzoltóság átszervezésére is hasznos tanácsokat adtak.

A tanácsköztársaság alatt, a város óriási szerencséjére, a tűzoltóság megmaradt kipróbált régi vezetőjének parancsnoksága alatt és ez azt jelentette, hogy az országos bajok nem jelentkeztek a győri tűzoltóságnál. Az őrségben szolgálatot teljesítő katonák és foglyok bevonásával a csökkent létszámot a város közgyűlése 41 főre emelik, s ekkor lett a hivatásosok másodparancsnoka Pruska István, segédtisztje pedig Hungler Mihály. Az önkéntesek helyettes parancsnokává Major Jánost, alparancsnokká Formandl Ágostont választották.

1921. március havában a Vasút utca és környékén volt tűz, mely öt házat elhamvasztott és sok családot hajléktalanná tett. A tűzvész napján orkánszerű szél dühöngött, a vízszolgáltatás is hiányos volt. Az óriási nehézségek dacára is a hivatásos, önkéntes és a gyári tűzoltóságok Erdély Ernő főparancsnoksága alatt megfékeztek a tüzet, megakadályozták, hogy az egész városrész a lángok martalékává legyen.

A hivatásos tűzoltóság a megalakulása utáni első esztendőkből igyekezett az

A GYŐRI TŰZOLTÁS TÖRTÉNETE

1890-es években beállt hanyatlásokat pótolni, a tűzrendészetet modern alapokra helyezni, a laktanya kérdést elfogadhatóan rendezni és az első kivonulást biztosítani. 1915-re ez a fejlődés olyan eredményeket mutatott, hogy a győri tűzoltóság egyenrangú lett az ország hasonló városainak tűzoltóságával. A háború befejezését és a tanácsköztársaság leverését követően megkezdődött az újjászervezés és a továbbfejlesztés. Az 50 esztendő jubileum lezajlásával az ünnepi hangulat hatása alatt, de főleg a kényszerítő szükség hatására elkezdődött a fejlődésnek egy új iránya az autómobilizálás, amely nélkül a korszerű, hatékony tűzoltás már elképzelhetetlen volt.

1920. június 1-jén a győrszigeti olajgyárban, az előtte épített extraháló üzemben a párolgó benzingőz felrobbant. A robbanás két dolgozó halálát okozta. A tüzet a tűzoltóság azonban gyorsan megfékezte.

A 230.000/925. BM. sz. rendelet 9.-15. §-ai a tűzoltóságot 4 csoportra osztotta:

1. rendszeres (hivatásos)
 2. önkéntes
 3. köteles
 4. vállalati (gyári, magán) tűzoltóság.
1. Hivatásos tűzoltóság alatt értjük azt a hatóság által szervezett rendszeres, nyugdíjra jogosító, illetményben részesülő, önálló hivatásos tűzoltótiszt vezetése alatt működő testületet, amelyet csak tűzoltói, illetve mentői szolgálatokra használnak.
 2. Önkéntes tűzoltóság az a testület, amely díjazásra való igény nélkül a maga alkotta s belügyminiszterileg jóváhagyott alapszabályok alapján önként szervekedik a tűzoltói szolgálat ellátására és a működő tagok által választott tisztikar vezetése alatt fejti ki tevékenységét.
 3. Köteles tűzoltóság a hatóság által felállított olyan tűzoltói intézmény, amelynek tagjait szabályrendelet alapján s összeírás útján sorozza be a tűzoltói szolgálat ellátására a község.
 4. Vállalati (magán üzemi, gyári, uradalmi) tűzoltóság alatt értjük azokat a testületeket, melyeket valamely magánvállalat, gyár, uradalom állít fel és alkalmazottjait az abba való önkéntes belépésre felkéri vagy erre kötelezi és szolgálatukért esetenként külön díjat vagy rendszeres illetményt állapít meg. Ezek, miután részben parancs folytán, részben pedig díjazásért lépnek be a testületbe, önkéntes tűzoltóknak nem tekinthetők, kötelesek pedig azért nem, mert nem hatóság állítja fel azokat.

Mióta a hivatásos és önkéntes tűzoltóság Győrött megalakult és együttműködött, mindig a megértő szeretet vezérelte munkájukat. A Back malmi mementó után sokszor szökött a vörös kakas az ipartelepekre, a lakóházakra, de minden alkalommal edzett és képzett tűzoltókkal találta magát szemben, ami elsősorban e két szervezet jó kapcsolatának volt köszönhető.

Az 1930-as évektől kezdve új, különleges feladat hárult a tűzoltóságra. Feladatköre nagymértékben bővült a légoltalmi törvény és végrehajtási utasításban előírtakkal. A szoroson vett tűzrendészeti feladatokon túl, a gázfelderítés és a gázmentesítés is a tűzoltóság feladatkörébe került. Ekkor még a légítámadások legnagyobb veszélyét a gyújtóbombák alkalmazásában látták, mert könnyű voltuk miatt az átlagos repülőgép is nagy tömeget tudott belőlük szállítani. Alkalmazásuk esetén a támadó ellenség a sok tüzeset miatt hatékonyan tudta volna megzavarni a háttország nyugalma és alkalmas lett volna a pánikeltésre. A légítámadásokra történt elméleti és gyakorlati felkészülés nem volt hiábavaló, amit bizonyított a tűzoltók II. világháború idején tanúsított magatartása, munkája is.

A GYŐRI TŰZOLTÁS TÖRTÉNETE

A Győr Városi Tűzoltóság igen jó hírnévnek örvendett a magyar városok tűzoltóságai között. Ezt igazolja az a megtiszteltetés is, hogy 1932. augusztus 13-16-ig a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség Győrben tartotta nagygyűlését.

1936-ban a háború felé sodródás időszakában jelent meg a tűzvédelmi törvény, melynek rendelkezései többnyire papíron maradtak. A törvény alapján szervezett tűzoltó kerületek egyikének székhelye azonban Győr lett.

1938. augusztus 29-én ismét súlyos szerencsétlenség történt, amikor a Kiskúttal szemben lévő utászraktár gyulladt ki. Kerékpáros küldönc 14 óra 50 perckor közölte, hogy az egész épület lángokban áll. A tűzoltóság 2 szerrel vonult ki a tűzhöz, ahol az épület 1/3-a égett, de ember nem volt a közelben. Egy katona közölte, hogy az épületben van ugyan gyutacs nélküli robbanóanyag (ekrazit), de ilyen állapotban a robbanástól nem kell tartani. A szerelés befejezésekor gyanús ropogásra figyeltek fel a tűzoltók, mire a fővezénylő és a parancsnok menekülést rendelt el, ami meg is történt. A következő percben pedig az épület felrobbant. A szeretehulló téglák közül egy Kertai Róbert tűzoltó sisakjára esett, azt félrenyomta, s így az a koponyaalapját zúzta be. Kertai Róbert a köteleességteljesítés oltárán áldozta fel fiatal életét. Utolsó útján az egész város osztatlan részvéte kísérte. A robbanásnál még további négy tűzoltó sérült meg.

E súlyos szerencsétlenség utáni negyedik napon (szeptember 2-án) a Győri Lakkgyárban gyulladt ki a felhalmozott anyag, amely robbanással fenyegette az üzemet és környékét, de a tüzet sikerült még időben eloltani.

A hivatásos tűzoltóság megalakulásától (1908. november 01.) eltelt harminc esztendő alatt 2111 tüzeset volt Győr városában, ami átlagosan 70 esetet jelent évenként (1909-1938). A keletkezésüket vizsgálva megállapítható, hogy az előidézőjük leggyakrabban az ember volt (1154), ezt az egyéb okok követték (713), majd a vegyi és fizikai jelenségek (177), a legkevésbé pedig a természeti erő (67). A tüzek rendszerint igen nagy kárt okoztak, amit bizonyít, hogy a fenti 2111 tüzeset 3 230 659 pengő kárt okozott, amelyből biztosítás révén 2 461 067 pengő térült meg. A Központi Statisztikai Hivatal 1937. évi könyve szerint Győrben minden ezer lakosra 235 pengő tűzkár esett. E tekintetben a törvényhatósági jogú városok közül csak Sopron és Székesfehérvár működése volt eredményesebb.

1940. április 5-én valamivel éjfél előtt ismét kigyulladt és leégett a Duna-parti áruraktár (Elevátor). A tüzet megfékezni nem lehetett, csupán a környező épületek-re való átterjedést sikerült megakadályozni.

Dr. Erdély Ernő 1940. szeptember 1-jén nyugállományba vonult, de sajnos alig élvezhetett valamit a nyugdíjas éveiből. 1938 után ugyanis megkezdődtek a zsidó üldözések, s ő is kiközösített, megalázott ember lett, majd 1944-ben származása miatt deportálták, s a kegyetlen erőszaknak esett áldozatul. Vele olyan személy távozott el az élők sorából, aki a legtöbbet tette a győri tűzoltóság fejlesztéséért, a magyar tűzoltóság hazai és nemzetközi elismeréséért.

Dr. Erdély Ernő után Peredy Istvánt (Pruska István) választották főparancsnoknak, aki 1919. február 17-én 21 évesen került a győri tűzoltóság kötelékébe. Gyorsan megszerette a harctérről már jól ismert követelményeket: önfegyelmet, bátorságot, tettekésséget igénylő hivatást. Pár év alatt főparancsnokának, Erdély Ernőnek jobb kezévé vált.

Az önképzésen túl nagy hangsúlyt fektetett tűzoltó társainak képzésére, munkájukat segítő eszközök készítésére. A gyakorlatok többségét Ő vezette, a tűzoltó gépjárművek javítását pedig Ő irányította.

Összegyűjtötte a régi nagy tüzesetek tapasztalatait, melyeket oktató munkája során hasznosított. Feltérképezte és jegyzékbe foglalta Győr város tűzcsaphálózatát. Elkészítette a tűzveszélyes épületek és üzemek alaprajzait, melyeket úgyszólván „*megtanult*”, hogy kellő ismeretekkel rendelkezzen a tüzesetek oltása alkalmával.

Élete elképzelhetetlen volt a tűzoltóság nélkül. A szó legszorosabb értelmében tűzbe ment embereiért. A felderítést Ő végezte, igaz mindig volt egy önként jelentkező,

A GYŐRI TŰZOLTÁS TÖRTÉNETE

aki segítette munkáját. Így lett életének egyik legborzalmasabb napja 1938. augusztus 29-e, amikor Kiskúton egy égő raktár megközelítése során robbanás történt és a szereszálló téglák közül egy halálosan megsebesítette a mögötte kúszó Kertai Róbertet.

Fénykép rögzítette azt a pillanatot, amikor a Duna-parti gabonatarház égésekor felfelé mászott a külső vaslétrán miközben robbanás történt, amely a Dunába röpítette. Egy katonai csónak segítségével gyorsan kimentették, így folytathatta a tűzoltás irányítását.

Az 1930-as évek második felében már erősen lehetett érezni a háborús szeleket, amely új, különleges feladatokat rótt a tűzoltóságra. A légtalmi törvény a szorosan vett tűzvédelmi feladatokon túl a gázfelderítést és a gázmentesítést is a tűzoltóság feladatkörébe utalta. Győrben már 1937-ben megkezdődött a légtalomra való felkészülés, a polgári lakosság védekezésére való kiképzése.

Győr városa a legnagyobb pusztítást az 1944/45-ös sorozatos bombatámadások idején élte át. Az első bombatámadás 1944. április 13-án volt, mely a Vagongyár ellen irányult. Szakértők szerint 2500 nagyméretű rombolóbomba és 30 000 gyújtóhasáb hullott a városra, melynek során 570 ember veszítette életét. A tűzoltáshoz a soproni, komáromi, székesfehérvári és a budapesti tűzoltókat kellett segítségül hívni, s így is csak két és fél nap után lehetett a keletkezett tüzeket megfékezni. Az első bombázást még 23 követte. A légitámadások és a harci cselekmények következtében a város 5596 lakóépülete közül 5308 sérült meg, illetve pusztult el. A tűzoltóság hősiességű munkát végzett a személyek és a műszaki mentés területén.

Peredy főparancsnok a gyors és hatékony kárfelszámolás érdekében hivatásos tűzoltókkal erősítette a gyárak tűzvédelmét, külön jól felszerelt légtalmi egységet telepített a Püspökvárba, a történelmi városrész védelmére. A háború ellenére a főparancsnok jól és szervezetten együtt tartotta a tűzoltóság állományát, megőrizte a bajtársi közösséget. A frontvonal közeledtével megérkezett a kiürítési parancs, a tűzoltóság nyugatra telepítésére. Ekkor a parancsnok utasítására a szerkocsik egy részét a közeli falvak szalmakazlaiban rejtették és ennek köszönhetően mindössze két motoros szer hagyta el az országot. A kitelepítést ő maga is megszegte és nem indult el nyugatra. Kalandos körülmények között sikerült a városba a fegyveres kényszerítés ellenére visszajutnia, és a város ostromának napjait a Püspökvárban Apor Vilmos püspök védelme alatt és őt oltalmazva töltenie.

A háború befejezését követően az Ideiglenes Nemzeti Kormány ideje alatt a tűzrendészet és a tűzoltóság újjászervezéséről az 1945 októberében kiadott 10.280/1945. M. E. számú rendelet intézkedett. Ez az önkéntes tűzoltószervezeteket, mint egyesületeket megszüntette, de a tűzoltóság tagjainak szolgálati kötelességét (akár önkéntesek, akár hivatásosok) továbbra is meghagyta.

Városokban hivatásszerűen látták el a tűzoltói feladatokat. Miután a rendelet végrehajtási utasítása még a következő évben sem jelent meg, a BM 259.264/1946. sz. alatt adott ki egy rendeletet a tűzoltóságok legfontosabb teendőire vonatkozóan. Többek között felhívta a megyei alispán figyelmét arra, hogy a vármegye székhelyén működő tűzoltóparancsnok egyben a megyei tűzoltóparancsnok is, aki az egységes irányítás és ellenőrzésnek megfelelően köteles működését azonnal megkezdeni. Győrött Peredy István töltötte be ezt a két tisztséget.

1946 májusában a BM hivatkozással a számos tüzesetre, utasította a megyéket, hogy az újjászervezést haladéknélkül kezdjék meg. Országos Tűzoltó Főparancsnokságot hoztak létre és megkezdtek a körzeti állami tűzoltóságok és a községi önkéntesek szervezését. A Magyar Köztársaság Kormányának 5090/1948. sz. rendelete a törvényhatósági jogú és a megyei városokban, valamint az illetékes szakminiszterekkel egyetértésben már kijelölt és kijelölésre kerülő vállalatoknál állami tűzoltóságok felállítását rendelte el. Győr város tűzoltóparancsnoksága helyébe a Magyar Állami Tűzoltóosztály Parancsnokság lépett.

A GYŐRI TŰZOLTÁS TÖRTÉNETE



A város hivatásos tűzoltósága állami tűzoltósággá történő átszervezésére 1948 novemberében került sor. A felszerelések átadása 1949 februárjában történt meg. Az egységes állami irányítás alá került tűzoltóságoknál a szakmai felkészítés, a felszerelésekről való gondoskodás mellett a politikai felvilágosító munka is jelentős szerepet játszott.

1947-ben 81 esetben vonultak ki a győri tűzoltók, amelyből 72 volt a tüzeset és 9 a műszaki mentés. Márciusban Győrött két óra időtartam alatt 40 árvízről veszélyeztetett helyen biztosították az élet- és vagyonvédelmet. A városháza tornya két alkalommal is kigyulladt, de október 18-án Tétre is ki kellett vonulniuk, ahol 12 lakóház és 28 melléképület pusztult el egy kéményszikra okozta tűztől.

1949. március 1-jén Peredy István t. alez.-től Farkas József t. szds. vette át a parancsnoki feladatokat. A tűz megelőzési munka irányítására és végzésére pedig Holdampf Károly t. alhadnagy kapott megbízást.

1950-ben a Győr-Moson és Sopron vármegyékek egyesítésekor a megyei és városi parancsnoki funkciót ketté választották: Farkas József t. szds. Győr-Sopron megyei tűzoltóparancsnok lett, míg a Győr Városi Tűzoltóság parancsnokává Cseh István alhadnagyot nevezték ki.

1954-nek két nevezetes eseménye volt: az ipartelepen építés alatt álló műtrágyaraktár tetőzetének leszakadása, összeomlása, melynek oka a zsálzat korai kiszedése volt. A nagy anyagi kár mellett 3 haláleset is bekövetkezett. A tűzoltóság megfeszített erővel vett részt a mentési munkálatokban.

Ugyanezen év júniusában árvíz pusztított a Szigetközben, amit az ársványrárói gátszakadás idézett elő. A tűzoltók több napos áldozatos munkával mentették az embereket és a vagyoni értékeket a Duna által elöntött területekről, házakból.

1954. őszén Cseh István helyett Kerti Ernő főhadnagyot nevezték ki parancsnokká, akit 1957. március 1-jével Runyai László főhadnagy, három évvel később Varga Károly százados, egy év múlva pedig Juhász Mihály hadnagy követett a parancsnoki székben.

A parancsnokság munkájának irányításában Juhász Mihályt Nánai Miklós főhadnagy parancsnok-helyettes segítette. Tevékenységük időszaka alatt egyre jobban fejlődtek a munkavégzés személyi- és tárgyi feltételei.

Juhász Mihály 1956. szeptember 1-től beosztott tűzoltóként, később rajparancsnokként teljesített szolgálatot a győri tűzoltóságon.

1958-ban a Tűzoltó Tisztképző iskolára vezényelték, melyet kiváló eredménnyel végzett el, így soron kívül hadnaggyá léptették elő. Fialat tisztként, különböző beosztásokban dolgozott, majd 1961. november 1-től a Győri Tűzoltóság parancsnoki teendőit látta el, 1980. április 30-ig, közel 19 éven át nyugállományba helyezéséig.

A GYŐRI TŰZOLTÁS TÖRTÉNETE

Munkáját mindig lelkiismeretesen, becsülettel, tudása legjavát adva végezte, azt hivatásnak tekintette. Parancsnoki tevékenysége alatt került sor a tűzoltóság egyik műszaki fejlesztésére: a gépjárműfecskendők cseréjére, a híradórendszer megújítására. Ez idő alatt újult meg a laktanya, illetve került sor egy új épületszárny építésére, és elkezdődött a sárápusztai gyakorlópálya építése is. Ebben az időszakban épült fel az Adyvárosi lakótelep, benne a 10 szintes középmagas lakóépületekkel, melyeknek úgy a megelőző, mint a mentő tűzvédelmét az akkori jogszabályi keretek között, az akkori technikai felszerelésekkel Neki kellett biztosítani. Ekkor folytak a Vagongyár reptéri beruházásai, és történt a híres-hírhedt festékraktári tűz, az öntödei robbanás, az ÁTI raktár gyapotbáláinak égése.

Összességében egy nehéz, küzdelmes korszakban állt a tűzoltóság parancsnoki posztján, irányította a tűzvédelmi munkát.

Ebben az időszakban az alábbi kiemelkedő tűz- és káresetek voltak:

1959-ben tűzvész pusztított Kunszigeten, amely egy tejes utcásor mellékpételeit semmisítette meg. Az anyagi kár óriási volt, szerencsére emberéletet nem követelt. A tűzoltóságot komoly feladat elé állította a hatalmas erejű szélben a lakóházak és a falu többi részének megvédése.

A szabálytalanul tárolt oltatlan mész okozott tüzet 1965. december 25-én a győrasszonyfai TŰZÉP telepen. A tetőről esővíz folyt az oltatlan mészre, és meggyulladt a nádpállóval rekeszekre tagolt szín. Megégett 50 db ajtótok, 18 db ablaktok, 50 db nádpalló. Kb. 10 q mész tönkrement. A kivonult egységek 2 db sugárral dolgoztak. A helyi tűzoltóság kocsija vonulása közben árokba fordult. Horváth Ferenc 30 éves önkéntes tűzoltó lábát törte. A kár 60 000 Ft volt.

1966-ban két győri gyárban is emberéletet követelt a tűz, illetve a robbanás.

Március 23-án a Pamutszövő és Műbörgyárban (Graboplast) működés közben felrobbant egy angol gyártmányú impregnáló berendezés. A robbanástól meggyulladt a gépen lévő anyag és a tűz átterjedt az épület födém szerkezetére is. A káreset következtében Danyikó Károly 36 éves főmérnök elhunyt, heten pedig megsérültek. A kivonult tűzoltók a tüzet 5 db sugárral oltották el, a kár pedig több százezer forint lett.

Néhány héttel később a Gázmű Vállalatnál propán-bután gáz lefejtése közben a vasúti tartálykocsiról levágódott a lefejtő cső és a kiáramló gáz berobbant. A tűztől a szomszéd ház tetőszerkezetének 2/3-ad része leégett. Menyhért György 29 éves lakatos életét veszítette, további 4 személy súlyos sérülést szenvedett. A győri tűzoltók a vagongyári és a gázgyári tűzoltók segítségével összesen 13 db sugárral a tüzet eloltották.

Az államosított tűzoltóság 1971-ig centrális irányítású szervezetként működött. 1971-től területi szerveit tanácsi irányítás alá helyezték. Ettől kezdve a győri tűzoltóság a szakmai irányítást a megyei tűzoltóparancsnokság közvetítésével a BM Tűzoltóság Országos Parancsnokságától kapta, az általános felügyeletet pedig a Győr megyei Városi Tanács VB. Igazgatási osztály vezetője gyakorolta.

1974-ben a RÁBA Magyar Vagon- és Gépgyár festék raktárában pusztított tűz, melynek során a raktár teljesen megsemmisült. Az anyagi kár több millió forint volt.

Szintén 1974-ben a Gázgyár területén PB gázt fejtettek le vasúti tartálykocsiból. A lefejtő cső hibája miatt a technológiai aknába összegyűlt gáz a szomszédos XV-ös Autójavító Vállalatnál végzett lánghegesztéstől begyulladt. A tűz veszélyeztette a PB-gázt tároló gömbtartályt, valamint a környező ipari létesítményeket.

1976-ban robbanás történt a Gázgyár Puskás Tivadar utcai telepén lévő gázka-zán-házban. A robbanás következtében 5 ember veszítette életét.

1976. november 26-án Győrött, a Kék Iskolában keletkezett tűz (Győr, Munkás-őr u. 56.). Ennek következtében a „B” épület földszinti folyosóján lévő szekrények és a benne található személyes felszerelések semmisültek meg. Az iskolában 3 szinten 11 nevelő és 390 tanuló tartózkodott, közülük 13 főt kellett kimenteni a II. emeleti teraszról. A kárérték 1 413 900 Ft volt.

A GYŐRI TŰZOLTÁS TÖRTÉNETE



1977. május 24-én az Állami Termékgazdálkodási Igazgatóság (ÁTI) Győri Közraktári Telepén a daru próbajáratásának indítása során létrejött szikrától keletkezett tűz. A helyszínen a 2500 m² alapterületű tárolótérben gyapot- és len bálák égtek. A tűz eloltása kb. 1 óra alatt megtörtént, de az utómunkálatokat csak több óra elteltével tudták befejezni.

1978-ban a RÁBA Magyar Vagon- és Gépgyár öntödéjében az elektromos fűtésű kupolókemence robbant fel műszaki hiba következtében. A nagyon jelentős anyagi kár mellett 9 személy veszítette életét.

Időközben a vonulós állomány munka körülményeinek javítása érdekében 1976-ban 24/48 órás szolgálati rendszert vezettek be, így az addigi havi 360 óra szolgálat 240-re csökkent. Ez viszont létszám-növelést igényelt, melynek következtében a parancsnokság 120 fővel látta el feladatát. Több éves csend után 1980. március 20-án ismét gyászolt a győri tűzoltóság, ugyanis 43 éves korában súlyos betegségben elhunyt Kurucz József főtörzsrádmester szerparancsnok.

Közel 20 éves parancsnoki szolgálat után 1980. április 30-ával Juhász Mihály alezredes nyugállományba vonult, Nánai Miklós alezredes városi parancsnok-helyettes pedig rokkantossították. A parancsnokság vezetését 1980. május 1-jével Torma József tűzoltó százados vette át, aki előzőleg Sopronban volt városi parancsnok. Munkájához nagy segítséget nyújtott Tóth Imre százados, akit helyettesévé neveztek ki és 1984. február 28-án vonult nyugállományba. Utódja Tóth József tűzoltó főhadnagy lett.

Torma József tűzoltó alezredes sorkatonai szolgálatának megkezdéséig az OVIT sopronkövesdi állomásán tevékenykedett mint villanyszerelő. A Tatai Önálló Híradó Zászlóaljtól szakaszvezetőként szerelt le és ekkor jelentkezett hivatásos tűzoltónak.

A Soproni Tűzoltóparancsnokság állományába, beosztott tűzoltóként, 1967. augusztus 1-jén nyert felvételt szakaszvezetői rendfokozattal. Még ebben az évben felvették a Tűzoltó Tisztképző Iskola nappali szakára, amelyet 1969-ben kiváló eredménnyel végzett el és soron kívül tűzoltó hadnaggyá nevezték ki. Ezt követően a Soproni Tűzoltóparancsnokság állományában teljesített szolgálatot tűzmege-előzési előadóként, később parancsnok-helyettesként, 1978. november 1-től pedig városi parancsnokként.

1980. május 1-jén nevezték ki Győr Megyei Jogú Város Tűzoltósága Parancsnokának, amely beosztást azóta is ellátja. Munkája mellett elvégezte az Államigazgatási Főiskolát, ahol 1988-ban szerzett diplomát.

Tűzoltói pályafutása során több alkalommal részesült elismerésben. Többek között tulajdonosa a Haza Szolgálatáért Erdemérem bronz és ezüst fokozatának, a Tűz-

A GYŐRI TŰZOLTÁS TÖRTÉNETE

biztonsági Érem Arany fokozatának, valamint a különböző szolgálati érmeknek. 1997-ben kapta meg a 30 éves „Szolgálati jel”-et és ugyanebben az évben a belügyminiszter „Tűzoltó tanácsos”-i címet adományozott részére.

Torma József tűzoltó alezredes több mint 30 éve becsülettel végzi az esküben vállalt kötelezettségeit, 20 éves parancsnoki tevékenysége során végig kiemelten kezelte a testület közös érdekeit a tűzvédelem ügyét. Pályafutása során kivívta előjárói megbecsülését, valamint beosztottai tiszteletét.

1984. január 1-jével megszűntek a járások és létrehozták a kétfokozatú közigazgatást. A tűzoltóság feladatai nem módosultak. A parancsnokság neve a változásból adódóan Tűzoltóparancsnokság Győr-re változott.

A névváltozás az állománytáblát is súlyosan érintette, mivel ez év november 29-én távozott az élők sorából Pirka Sándor zászlós.

Az 1980-88 közötti időszakban előforduló jelentős tűz- és káresetek: 1980. augusztus 21-én Győrben az Ipar u. Puskás T. u. sarkán lévő Dissousgáz gyárban az acetilén fejlesztő berendezés robbant fel. A robbanás alkalmával 1 fő meghalt, 2 fő súlyosan megsérült. A helyszínre érkező tűzoltókat még több kisebb robbanás fogadta. A robbanás következtében olyan anyagi kár keletkezett, hogy az üzem újjáépítésére nem került sor.

1980-ban egy ember meghalt Hofer András szűcs kisiparos Győr, Dózsa rakpart 117. sz. vegytisztító üzemében. A tisztítódob villanymotorjának kikapcsolásakor következett be a robbanás. A vizsgálat sorozatos szabálytalanságokra derített fényt.

1982. március 26-án a Győri Kisfaludy Színházhoz riasztották a tűzoltókat. A tűz a színház főszínpadán lévő díszletben keletkezett és átterjedt a közelében lévő függönyökre. A tűz az előadás kezdete előtt történt, így csak az előcsarnokban tartózkodó néhány nézőt kellett eltávolítani a helyszínről. 1 állami tűzoltót és 1 polgári személyt füstmérgezéssel kórházba szállítottak.

Az 1987-es év elején a lakótelepi — főleg középmagas — lakóházaknál egy gyűjtőgátási sorozat tartotta félelemben a lakosságot és adott nem egy esetben kemény munkát az éppen szolgálatban lévő készenléti csoport beosztottjainak. A tűzesetek felszámolását jelentősen nehezítette az akkori zord hideg, havas időjárás.

1988. május 17-én nagy kárral járó és könnyen tragikussá válható vasúti baleset-hoz riasztották a győri egységet a Győrszentjános és Nagyszentjános közötti vasúti pályára, ahol személyvonat és szovjet katonai jármű ütközött. Csak a szerencsének köszönhető, hogy haláleset, illetve súlyos életveszélyes sérülés nem történt.

Kiemelkedő nagyságú és kárértékű tűzeset volt viszont a gönyői Dózsamajor melletti fenyves erdőben ez év július 26-án. A helyszínen kb. 20 ha területen 35 éves fenyves égett. Augusztus 20-án ismét ez a fenyves borult lángokba, azonban a tűz továbbterjedését ismét sikerült megakadályoznunk.

Az anyagi kár mindkét esetben meghaladta az 1 millió forintot (3 376 és 1 253 millió Ft). A tűzesetek keletkezési oka mindkét alkalommal egyéb, hadi-harci tevékenység volt.

Az 1988-89-es esztendő a szerencsétlenségek és a személyi változások éve volt. 1988. április 16-án tragikus közlekedési baleset következtében elhunyt Pécsi Sándor törzsőrmester, szeptember 11-én pedig szabadnapon történő munkavégzés közben érte a halálos baleset Bósze Sándor főtörzsőrmestert. 1989. Április 30-án saját kérelmére leszerelt Tóth József szds. A Győr Megyei Városi Tanács V. B. május 1-jei hatállyal Hullámos László főhadnagyot, a megyei tűzoltó parancsnokság tűzoltási és szolgálati kiemelt főelőadóját nevezte ki városi parancsnok-helyettesé.

Ugyancsak változás történt az 1972-től a tűzoltóság felett általános felügyeletet gyakorló Győr Megyei Városi Tanács V. B. Igazgatási Osztályán is. Dr. Écsi Béla osztályvezetőt többéves vezetői tevékenysége után a vb — saját kérésére — május 31-ei hatállyal felmentette. Igazgatási osztályvezetőnek október 1-jétől dr. Varga Józsefet nevezte ki.

A GYŐRI TŰZOLTÁS TÖRTÉNETE

1989. október 23-án jelentős fordulat történt az ország és ezen belül a tűzoltóság életében. Ezen a napon kiáltották ki a Magyar Köztársaságot.

Ez a jelentős esemény számos változást hozott a tűzoltóságnál is. Az eddigi „elvtárs” megszólítás helyett „bajtárs”, majd rövid idő múlva az „úr” került bevezetésre. Az államforma megváltoztatásával módosult az eddigi tűzoltójelvény is, igaz csak ideiglenes jelleggel. December 21-én a parancsnokság személyi állománya — 3 fő kivételével — ünnepélyesen letette az esküt a Magyar Köztársaság Alkotmányára. Az eskütételt ünnepélyes állománygyűlés követte.

A szokásos éves kiképzések, szakmai és sportversenyek mind azt a célt szolgálták, hogy jó fizikai állapotban lévő, elméletileg és gyakorlatilag jól felkészült tűzoltók legyenek Győr városában. Erre nagy szükség is volt, mivel a tüzek és balesetek 1989-ben sem kerültek el a tűzoltók működési területét.

Március 22-én Győr-Ménfőcsanak, Zsellér út 14. sz. alá nagy kiterjedésű lakóház-tűzhöz riasztották az egységet. A kiérkezés időpontjában már teljes terjedelmében égett egy 6x5 méteres nádfedéses parasztház, melynek a kárértéke elérte a 600 000 Ft-ot. A tűz építési hibából, kéménybe épített gerendától keletkezett.

Komoly forgalmi akadályt okozó közúti baleset történt május 26-án Győr legforgalmasabb körzetében, a Tanácsköztársaság út és a Gorkij út kereszteződésében. A helyszínen autóbusz ütközött egy gázolajat szállító tartálykocsival. Az olajfolyás megakadályozása, a forgalmi akadály elhárítása komoly erőpróba elé állította az állományt.

Az év utolsó napjait sem töltötték télenül a tűzoltók, ugyanis december 30-án Börnyrétalapon a Széchenyi út 134. sz. alatt égett egy 12x4,5 m-es hullámpala fedésű, farostlemez oldalú melléképület és a bent lévő 7000 db naposcsibe. Az istálló fűtésére használt gáz-hősugárzó nyomáscsökkentőjének membránlemeze elhasadt, a kiáramló gáz begyulladt, ami meggyújtotta az alomszalmát. Az tűz oltása közben Kóvi Pál tulajdonos II. fokú égési sérülést szenvedett, a kárérték elérte a 600 000 Ft-ot.

Fontos történelmi pillanat volt 1990. március 12-e, amikor megkezdődött a Magyarországon állomásozó szovjet csapatok kivonulása, majd ezt követte március 25-én — 43 év óta — az első szabad választás.

A tűzoltóság szempontjából is jelentős esemény volt a szeptember 30-án, ill. október 14-én megtartott helyhatósági választás, melynek hatásai a következő években már érződtek.

A tűzoltóság tagjainak 1990-ben is több alkalommal kellett kamatoztatni elméleti és gyakorlati felkészültségüket a területen bekövetkezett tűz- és káresetek felszámolása során. Nem egy esetben még az időjárással is meg kellett küzdeniük. Ilyen volt a Kunsziget, Ady Endre u. 12. sz. alatti családi ház tűzesete január 8-án, amikor a mínusz 15-20 C° nehezítette az oltóvízellátást. A tüzet a tüzelőberendezésből kipattanó szikra okozta, mely a lakóház tetőzetének és födémének teljes pusztulásával járt. Szerencsére a szabadnapos kunszigeti állami tűzoltók az önkéntes tűzoltókkal összefogva az állami egység kiérkezéséig az épületből szinte minden menthetőt kivittek.

Nagy erőpróbát jelentett a Kisalföld Volán Ipar úti telephelyén, június 29-én bekövetkezett tűzeset is, itt a festőműhely és a bent lévő két gépkocsi égett.

Sajnos a száraz nyár ezúttal sem múlt el nagy kiterjedésű erdőtüzek nélkül. Augusztus 24-én a Gönyű-Dózsamajor melletti fenyves erdő aljnövényzetének tüzéhez kellett kivonulni. Egy részen a fakoronák is égtek. Az oltásban 7 gépjárműfecskendő és személyzete vett részt, közel öt órás megfeszített munkával.

Az állomány jó pszichikai felkészültségére ez évben is szükség volt, mivel több tragikus eseménynél is közreműködtek. Ilyen volt például október 3-án a győrszabadhegyi vasúti átjáróban frontálisan összeütköző teher- és személygépkocsi esete, ahol nagy szerep hárult a feszítő-vágó berendezésre, de a mentésben résztvevőkre is.

A győri tűzoltók életében az 1990. év legkiemelkedőbb eseménye kétségkívül

A GYŐRI TŰZOLTÁS TÖRTÉNETE

szeptember 21-e volt. Ekkor ünnepelték meg a győri tűzoltóság megalakulásának 120 éves évfordulóját.

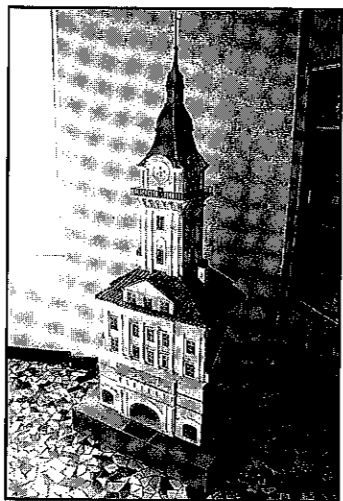
Az ünnepség első felében került sor dr. Erdély Ernő — a Győri Hivatásos Tűzoltóság első parancsnoka — mellszobrának felavatására. Az avatóbeszédet Torma József őrnagy, városi parancsnok tartotta.

Ezt követően ünnepi emlékgyűlés volt, amelyen a megemlékezést Balogh József, a városi tanács elnöke mondta, majd a jubileum alkalmából a Győri Tűzoltóságnak átadta a Győr Megyei Városi Tanács által adományozott zászlót, amelyet már a június 28-adi tanácsülésen elfogadott új városi címer díszített, és amelyet elsőként a tűzoltóság kapott eddigi munkája elismeréseként.

Az ünnepségen részt vettek Győr város neves közéleti személyiségei, vállalatvezetők és képviselők, Sindelfingen és Alsó-Ausztria tűzoltó küldöttségei is.

A jubileumi ünnepség keretében került sor annak a Mercedes típusú gépjárműfecskendőnek az átadására is, amelyet Győr testvérvárosa — Sindelfingen (NSZK) — ajándékozott a győri tűzoltóknak.

A laktanyai ünnepség agyagtábla kép felavatásával zárult, amelyet a 120. évforduló alkalmából a Győr-Moson-Sopron Megyei Tűzoltóparancsnokság adományozott a Győri Tűzoltó parancsnokságnak. A táblakép a győri laktanyát ábrázolja. Az avatóbeszédet dr. Prohászka Imre tűzoltó ezredes megyei parancsnok tartotta, majd Torma őrnagy köszönte meg a jókívánásokat, és tett ígéretet a további jó munkára.



A jubileum alkalmából Vollai István főrm. és Nagy Ferenc törm. pedig elkészítették a volt Győri Tűztorony makettjét.

A jövő krónikaíróinak aligha kell majd hosszasan törniük a fejüket ahhoz, hogy jelentős eseményeket találjanak az 1991. esztendőben, hiszen a világ óriásit fordult ebben az évben. Széthullott a nem is oly rég még világhatalmú Szovjetunió, megszűnt a Varsói Szerződés és a KGST, de a háborúk pusztításai sem kímélték az emberiséget.

Az 1990-91. év politikai és gazdasági hangulata rányomta bélyegét a tűzoltóság tevékenységére is.

A július 23-án hatályba lépett 1991. évi XX. törvény megjelenésével a tűzvédelmi hatósági és szakhatósági jogkör — amit eddig a tűzoltó parancsnokságok gyakoroltak — a jegyzők hatáskörébe került, a városi tűzoltó parancsnokságok megnevezése pedig hivatásos önkormányzati tűzoltóság lett.

Első alkalom volt, hogy három szervezet — a Győr Város Tűzoltósága, a Kéményseprő és Tüzeléstechnikai Szolgáltató Vállalat és a Betka-MÁVDAC Kft. — közösen rendezett tűzoltó versenyt; első alkalom volt, hogy az I. fokozatú versenyt Győr városában — a Betka MÁVDAC soprttelepen — tartották; első alkalom volt, hogy az eredményeket elektromos időmérővel rögzítették; és első alkalom volt, hogy a versenyt május 4-én Flórián napján rendezték. A tűzoltó hagyományokban védőszentként ismert Szent Flórián napját, május 4-ét a belügyminiszter 10/1991. BM utasításával „Tűzoltónap”-pá nyilvánította, így a verseny igazi ünneppé, Szent Flórián napi búcsúvá vált.

Az 1991-es esztendő nemcsak versenyből, „játékos tűzoltásból”, hanem igazi tűz- és kárfelszámolásból is produkált jelentős eseményeket.

Február 6-án elektromos áramtól tűz keletkezett Győrságon, a Kossuth u. 16. sz. alatti családi házban. A tűz következtében a 11x11 m-es lakóház tetőszerkezete teljesen leégett. A tűz oltását nehezítette a -20 C°-os hideg, amely próbára tett embert és technikát egyaránt.

A GYŐRI TŰZOLTÁS TÖRTÉNETE

Február 10-én az M1-es főút 113-as km szelvényében két személygépkocsi frontálisan ütközött. A gépkocsiból három halott és egy sérült személyt kellett kiemelni.

Május 21-én Győrben a Szent István út és az Aradi Vértanúk út kereszteződésében egy benzint szállító tartálykocsi és egy autóbusz ütközött. Az ütközés következtében 2 fő megsérült, a tartálykocsi lefejtő csonkjai leszakadtak, kb. 300 l benzint az úttestre folyt. Az eredményes és gyors kárfelszámolási munkálatokért 2 fő (Tilai Lajos fhdgy., Nagy Ferenc törm.) megyei parancsnoki dicséretben részesítettek.

Augusztus 8-án elektromos távvezeték leszakadása következtében 48 ha lábon álló búza égett a kunszigeti TSZ területén.

December 30-án Győrben a Jereváni útra vonultak a tűzoltók, ahol egy IV. emeleti lakó szoba égett. A lakásban tartózkodó 22 éves férfi égési sérüléseibe 2 nap múlva belehalt.

Magyarország nemzetközi összehasonlításban — sajnálatosan — egyre „előkelőbb” helyet foglal el az egymillió főre jutó tűzhalálok és sérülések számát tekintve. Évente átlagosan 200 fő veszíti életét hazánkban. A tűzvizsgálatok során a tapasztalatokból leszűrhető, hogy a tűzhalált szenvedettek többsége a társadalom hátrányos helyzetű tagjai köréből kerül ki. Sok köztük a magányos nyugdíjas, a mozgásban korlátozott és a gondozásra szoruló személy.

Lényeges szerepet játszanak az áldozatok tekintetében a megromlott családi kapcsolatok, az alkoholizáló életvitel és nem utolsósorban az igénytelenség önmagukkal és környezetükkel szemben. Ezt a homogénnek egyáltalán nem nevezhető társadalmi réteget a tűzvédelmi propaganda eddig használt eszközeivel, módszereivel általában nem lehetett elérni.

Új módszereket keresve jutott a tűzoltóság ahhoz a megoldáshoz, hogy a kiemelten veszélyeztetett rétegekhez és korosztályokhoz — a legfiatalabbakhoz és az idősekhez — a védőnők és szociális gondozók bevonásával lehet eljutni.

Ennek szellemében került sor először — október 2-án — arra az értekezletre, amelyet a megyei tűzoltóparancsnokság szervezett Győr-Moson-Sopron megye városainak vezető ápolónői és gondozónői részére. Az értekezleten részt vett dr. Bajtay András, a Tisztiorvosi Szolgálat vezetője is.

A meghívott egészségügyi vezetők vállalták a közreműködést a veszélyeztetettek érdekében.

Ezt követően a Győri Tűzoltóparancsnokság az illetékességi területén dolgozó védőnők, ápolónők, gondozók részére külön is rendezett összejevetelt november 8-án.

Az értekezleten speciális tüzmelőzési ismereteket nyújtottak számukra, kiemelve azokat a leggyakoribb tűzvédelmi szabálytalanságokat, hiányosságokat, amelyek tüzesetek, tragédiák okozóivá válhatnak.

Az 1992-es esztendőt az avar- és erdő tüzek mellett, főleg a mezőgazdaságban bekövetkezett tüzesetek jellemezték.

Március 3-án a Pannonhalmi Főapátság kertészetében egy 34x14 m-es szárító pajta tetőszerkezete és a bent lévő anyagok (virágok, gépek, vegyszerek stb.) égtek. A jelzés pontatlansága miatt a riasztási fokozat Tűzoltási Terv szerint lett végrehajtva. A beavatkozást lassította, hogy a Győr 1-es, 2-es és a vízz szállító gépjárművek másik kárhelyen tartózkodtak.

November 4-én a CEREOL Növényolajipari Rt. Győri Gyáranak szalagmérleg helyiségében keletkezett tűz, amit a napraforgódara benzingőzének belobbanása okozott. A tűz a technológiai előírások megszegéséből keletkezett.

A káresetek között 1992-ben is akadt néhány „különleges” esemény, pl.: életmentés kútból, üzemanyagtartályra szerelt robbanószerkezet elhárítása, ló mentés, gázipalackszivárgás, lakkgypot robbanás, stb.

A több éve tartó száraz időszak sajnos 1992-ben sem fordult csapadékosabbra, így a nyár eleje óta tartó aszály miatt országszerte megnőtt a szabad téren bekövetke-

A GYŐRI TŰZOLTÁS TÖRTÉNETE

zett tüzesetek száma. Ez alól a győri tűzoltóság illetékességi területe sem volt kivétel, hiszen június elseje és augusztus 31-e között 141 esetben keletkezett tűz erdőben, lábonálló természetben, mezőgazdasági munkagépekben és egyéb szabad területen.

Egy tüzeset bekövetkezése mindig megrázó, azonban különösen szomorú, amikor kenyérgabona esik áldozatul a tűz pusztító hatásának.

Sajnos a nyári időszakban négy MGT SZ területén égett lábonálló kalászos termény, illetve három munka- és erőgép, ezzel tetemes kárt okozva a gazdaságoknak.

Az emberi felelőtlenség ugyancsak közrejátszott abban, hogy a vizsgált időszak alatt harminc kisebb — nagyobb erdő — és aljnövényzet tűz keletkezett a győri tűzoltóság illetékességi területén.

Ezek közül kiemelkedett a Mórchida és Csikvánd közötti erdőtűz, ahol több mint 60 ha fenyves és vegyes erdő vált a tűz martalékává, továbbá a bönnyrétalapi és ravazdi erdőtüzek is komoly gondot okoztak az oltásban részt vevő hivatásos, önkéntes és vállalati tűzoltóknak.

Az ilyen tüzek utak mentén fordultak elő, amely egyértelműen mutatta, az emberek nem vették figyelembe, hogy a nagy szárazság miatt elegendő egy el nem oltott cigarettavég vagy gyufa eldobása, és már be is következett a sokszor veszélyhelyzetet is okozó tűz.

Az újjáélelt Flórián Nap 1992-ben is nevezetes ünnep volt a győri tűzoltók számára. Május 8-án avatták azt a Flórián-szobrot, amely több évszázadon át a Győr, Dózsa rakpart 45. sz. alatti családi házat oltalmazta a tűzvészektől. Az ünnepségen jelen volt az adományozó Kiss Andor és családja is.

1992. október 22-én nemcsak az 1956-os Forradalom és Szabadságharc, valamint a Magyar Köztársaság kikiáltásának évfordulóját ünnepelték a tűzoltók, hanem nagy örömmel fogadták Kormáromy Rudolfné, Kostein Ferencet és Szalai Tibort, akik Hauzer György rokonai és tisztelői.

Az általuk hozott és a győri tűzoltóságnak ajándékozott értékes, számukra felbecsülhetetlen emléktárgyak (Hauzer György ezüst koszorúja, kétszólamú sípja és díszbaltája, melyeket 25 éves parancsnoki tevékenységéért kapott bajtársaitól a tiszt karától és Győr Szabad Királyi Város Közönségétől.) a tűzoltóság emlékszobáját díszítik.



1993. március 19-én 13 óra 04 perckor Győr, Szövő utca 31. számú családi ház udvarán lévő 12x4 m-es gyertyaöntő műhely tűzhez riasztották a győri egységeket. A PB gázzal üzemelő olvasztó berendezést Horváth Sándor tulajdonos felügyelet nélkül hagyta. A gyertya alapanyag felforrott, az edényből kifröccsent és a gáz lángjától belobbant. A tűzoltók kiérkezése a tűz áterjedt az épületre, amely teljes terjedelmében égett. Az oltást nehezítette, hogy a műhelyben több gázpalack, illetve tűzveszélyes folyadékot tartalmazó edény is volt, melyek közül egy palack felrobbant.

Szeptember 1-jén Győrben a Nadas Ernő út 15. szám alatt lévő garázzsal egybeépített autószerelő műhely és a bent lévő FORD személygépkocsi égett. A tűzoltást nehezítette, hogy az épületben PB, oxigén- és disszós palackok voltak, közvetlenül áramtalanítani pedig nem lehetett. A tüzet a tulajdonos szabálytalan hegesztése okozta.

A káresetek közül továbbra is közúti balesetekhez és a vízkárok elhárításához történt a legtöbb riasztás.

A GYŐRI TŰZOLTÁS TÖRTÉNETE

A már szinte rutinból végzett életeket mentő feszítések, vágások mellett a különleges eseményekre is fel kellett készülniük a tűzoltóknak. Ilyen volt pl.:

Március 3-án 05 óra 32 perckor érkezett a jelzés, hogy Enese belterületén az AZC-824 forgalmi rendszámú csuklós busz és a WSF-6736 forgalmi rendszámú kamion ütközött. A kamion behajtott az előtte haladó buszba úgy, hogy annak fülkéje a hátsó ajtóig szétrombolta a buszt.

A buszsofőr kiesett a vezetőülésből, a kamion vezetője és a pihenőágyon tartózkodó társa pedig a fülkébe szorultak. Az ütközés következtében mindkét jármű üzemanyagtartálya megsérült. Taktikai szempontból a pihenőágyon tartózkodó személy kimentése volt a bonyolult feladat, melyet az egység szakszerűen megoldott. A balesetnél a szerencse is segített, hiszen a busz műszaki meghibásodása miatt a 130 utas csak néhány perccel az ütközés előtt hagyta el az utasteret.

Május 21-én, közúti baleset következtében Tét előtt a 83. sz. főútvonalon egy — olajat szállító — 30 m³ úrtartalmú tartálykocsi az út mellett felborult. A sérülteket a mentők elszállították, a tűzoltóknak az átfajtást kellett elvégezniük. Az eset főbb tapasztalatai az alábbiak voltak:

- A tartálykocsi rendszerek és a közreműködő társszervek előtt is ismeretlenek.

- Az átfajtó szivattyúk, tartályok csak több órás késéssel érkeznek a kárhelyre.

- A különböző szervek, vállalatok felszerelése egymással nem csatlakoztathatók.

A tűz- és káresetek között is akadt néhány „különleges” esemény, pl.: avartűznél kézigránát, öngyilkosjelöltek mentése, állatmentés, tehervonat — személygépkocsi ütközése.

Sajnos ebben az évben a gyász percei sem kerültk el a tűzoltók nagy családját. Kovács Béla tűzoltó törzsszázados a győri tűzoltóság technikai, anyagi, pénzügyi előadója 1993. április 4-én elhunyt. Családjának, barátainak szomorú, fekete húsvétja volt az 1993-as esztendőben.

Segítőkézségével, barátságos lényével, szimpatikus vidám egyéniségével, sportos alkatával (síelt, focizott, futott) sokak barátságát, szeretetét megnyerte.

Munkahelyén, munkaköri feladatain túl önzetlenül segítette munkatársait, egyéni kéréseiket is szívesen teljesítette. Részt vállalt a sportrendezvények szervezéséből, amelyeken maga is aktívan részt vett.

Január végén jelentkezett nála egy vakbél környéki fájdalom, amiről csak műtét közben derült ki, hogy végzetes. Az orvosok közölték a tragikus jövőt, a család nem akart hinni a tényeknek. Azt pedig senki sem gondolhatta, hogy alig telik el két hónap és bekövetkezik a tragédia.

A temetésre több százan mentek el. Láttuk mély gyászában a megtört családot, de láttuk a meglett férfiakat, barátokat, ismerősöket sírni, zokogni. Sírt Győr-Moson-Sopron megye teljes tűzoltó állománya.

Mi gyászolók, egy szomorú, fekete húsvét elébe néztünk, de megígértük, emlékedet örökké megőrizzük.

Mi, akik itt maradtunk, esti elalvásunk előtt gondoljunk arra, hogy az eltelt nap egy nappal közelebb vitt minket Bélához. Ne feledjük, az életünket csak kölcsön kaptuk, egyszer majd vissza kell adnunk.

1994-ben egy pb gázt szállító tartálykocsi okozta a legnagyobb és legveszélyesebb feladatot a győri tűzoltóknak.

Október 29-én a 83-as számú főút 59-60 km szelvényében az ENV-399 frsz.-ú PB gáztartályos anyakocsi és az általa vontatott XHH-394 frsz.-ú gáztartályos pótkocsi az árokba borult. A baleset következtében az anyakocsin a tartályt tartó csavarok elszakadtak, az alvázzal elmozdult tartályról a töltő és lefejtő csomagtörő letört. A tartály fennékszelepe lezárt, de lefagyott. Itt gáz halmazállapotban erősen szivárgott a PB a légtérbe. A letört lefejtő csomagtörő a folyadék halmazállapotú részben volt, itt a cseppfolyós PB gáz az árokba folyt, ahol rövid időn belül elpárolgott. A baleset után a gép-

A GYŐRI TŰZOLTÁS TÖRTÉNETE

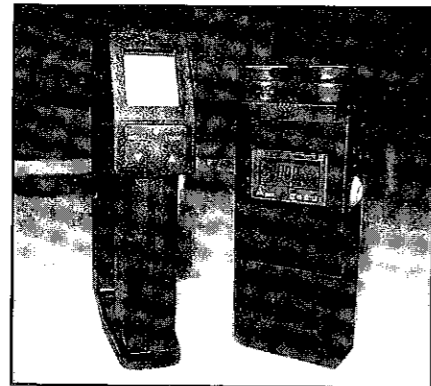
jármű vezetője nem sérült meg, a fülkét az első szélvédő üveg kirúgásával el tudta hagyni. Tűzeset nem következett be, de robbanásveszély állt fenn a gépjármű környékén. A veszélyeztetést okozó anyag a Propán-bután gázkeverék volt, melynek ARH-e 2 tf%. A sérült, szivárgó tartályban 16 m³, míg a sérült, de nem szivárgó pótkocsi tartályában szintén 16 m³ cseppfolyós PB gáz volt. A felderítés után a helyszínen a következő intézkedések megtételére került sor:

A veszélyt jelző tábla alapján beazonosították az anyagot és a 83-as utat 150 és 200 m-es távolságban lezárták. Intézkedtek a főúttal párhuzamosan haladó, mintegy 100 m-re lévő földút lezárására is, mivel a főút forgalma automatikusan erre terelődött át.

A lezárt területen belül elrendelték a légzőkészülékek használatát.

A mentési munkálatok biztosítása érdekében 2 db „C” vízsugár, 2 db porsugár és 1 db IFEX habsugár megszerelése vált szükségessé.

A szabadba jutó gáz ARH alá való leszorítása érdekében a füstelszívó ventilátort mint befúvót a munkálatok alatt végig üzemeltették, mivel a szél erősségét gyakorlatilag mérni nem tudták. (Szélcsend volt.)



Egy főt megbízták az EX-OX gázkoncentráció mérő műszerrel a folyamatos mérésre.

A tartály két sérült, kb. 2"-os átmérőjű repedését a Műszaki Mentő gépjármű fa dugóival és a szikramentes szerszámok segítségével eltömítették, a szivárgást megszüntették.

A baleset bekövetkeztétől az átfedés befejezéséig 6 m³ cseppfolyós PB gáz jutott ki a légtérbe. Ezen idő 1994. 10. 29-én 13 óra 34 perctől — 1994. 10. 30-án 08 óra 18 percig tartott. A sérült tartály teljes nyomásmentesítése után 10 óra 29 perckor rendőrségi és tűzoltói biztosítás mellett a Győr, Gyepszél utcai telephelyre lett szállítva.

A kiemelkedő munkát nyújtó személyek közül 7 fő tűzoltót és 6 fő rendőrt a szállítványozó cég jutalomban részesített.

A győri tűzoltóság életében az 1995-ös év egyik kiemelkedő eseményére került sor november 16-17-én. Ezekben a napokban emlékeztek meg arról, hogy 1870. június 1-jén megkezdődött a Győri Önkéntes Tűzoltó Egylet szervezése, majd július 24-ei megalakulása.

Az ünnepségsorozat november 16-án kezdődött, amikor is köszöntötték a jubileumi rendezvényre meghívott sindelfingeni és ingolstadti tűzoltó kollégákat és velük együtt megkoszorúzták a győri köztemetőben Hauzer Györgynek, a Győri Önkéntes Tűzoltó Egylet harmadik, egyben örökös tiszteletbeli parancsnokának sírmlékét. Ugyancsak koszorút helyezett el Győr Megyei Jogú Város képviseletében dr. Horváth Klára aljegyző asszony is. A koszorúzáson megjelentek Hauzer György rokonai és tisztelői, valamint a tűzoltóság képviselői.

Másnap, november 17-én 9 órakor folytatódott a rendezvénysorozat, egy a lakományt ábrázoló kerámia falikép átadásával, amellyel a Győr-Moson-Sopron megyei Tűzoltóparancsnokság köszöntötte a jubileumát ünneplő Győri Tűzoltóságot. Ezt követően a Dunakapu téren az első tűzoltó laktanya egykori helyszínén ugyancsak a megyei parancsnokság adományaként egy emléktábla leleplezésére került sor, amely tartalmazza, hogy a táblát magába foglaló házzal szemben álló épület adott otthont a városi tűzoltóságnak 1896. november 21-ig. Az avató beszédet dr. Prohászka Imre tű. ezds. Megyei parancsnok tartotta.

A Győri Nemzeti Színházban 11 órakor kezdődött a jubileumi emlékülés, amelyen részt vettek többek között a nyugdíjas tűzoltók, községi önkéntes tűzoltópa-

A GYŐRI TŰZOLTÁS TÖRTÉNETE

rancsnokok és polgármesterek, vállalati tűzoltóparancsnokok, létesítményvezetők és azon szervek vezetői, képviselői, akik anyagilag hozzájárultak a jubileum méltó megünnepléséhez. Az ünnepi beszédet Balogh József, Győr Megyei Jogú Város Polgármestere tartotta, majd Győr testvérvárosának, Sindelfingen tűzoltóságának delegáció vezetője köszöntötte az ünneplő győri tűzoltókat a külföldi delegációk nevében és átnyújtotta ajándékukat, egy fából faragott Flórián szobrot.

Ezt követően a BM TPVOP képviseletében dr. Sági János dandártábornok adott át jubileumi emléktárgyakat a parancsnokság részére. Az ünnepség ezután dicsérettek, jutalmak, elismerések átadásával folytatódott, majd Torma József tű. alez. városi parancsnok köszöntötte a megjelenteket és invitálta őket a csillárszinten berendezett, a Győri Tűzoltóság történetét bemutató kiállítás megtekintésére. Torma alezre-des megnyitó beszéde után dr. Sági János mondott pohárköszöntőt, ezt követően egy állófogadáson látták vendégül az ünnepség valamennyi résztvevőjét.



A jubileumi ünnepséget azonban a tűz- és káresetek nem tisztelték, ezért több jelentős eseménynél kellett beavatkozniuk a tűzoltóknak.

Február 10-én a győri járási vasúti átjáróban hűtő tehergépkocsi személyvonattal ütközött. A gépkocsi vezetőjét feszítő-vágó segítségével emeltük ki a vezetőfülkéből.

Június 27-én a nyulai vasúti átjáróban Robur-busz diesel mozdonnyal ütközött. Az elhunytakat és a sérülteket emelőpárna és feszítő-vágó segítségével emeltük ki.

Július 15-én Győrladamér belterületén teherautó személygépkocsival ütközött. 4 fő elhunytat és 1 fő sérültet 2 db feszítő-vágó segítségével gyorsan kiemelték. A vonulást lassította, hogy ugyanebben az időben Győrújfalun szintén közúti baleset történt.

Szintén ezen a napon 18-an haltak meg egy zárt teherautóban a hőség és az oxigénhiány következtében egy Sri Lankából illegálisan Magyarországra érkezett 40 fős csoportból. A győrszentiváni parkolóban történt tragédia fertőtlenítési és biztosítási feladataiban a tűzoltóság is közreműködött.

November 7. és december 26. között egy általános iskolás gyermek Ötveny és Kunsziget községek kül —és belterületén 25 esetben követett el szándékosan tűzokozást szalma- és szénakazlak felgyújtásával. A tűzesetek során három alkalommal épület is károsodott.

November 13-án Csikvánd és Gyarmat között lezuhant és kigyulladt egy MIG-23 típusú vadászpilóta. 2 főnyi személyzete életét veszítette. A tüzet 2 db habsugárral 2 db „C” védősugár mellett eloltották.

A már említett 1991. évi XX-as törvényben foglaltak tényleges végrehajtására 1995-ben került sor a felsőbb szervek döntése alapján.

Az 1995. évi XLIX. Törvényt, amely a tűz elleni védekezésről és a tűzoltóságról szóló 1973. évi 13. törvényerejű rendeletet módosította, az Országgyűlés

A GYŐRI TŰZOLTÁS TÖRTÉNETE

1995. június 13-i ülésén elfogadta. A törvény értelmében a tűzoltás és a műszaki mentés a készenléti szolgálattal rendelkező hivatásos önkormányzat kötelező közszolgáltatási feladata.

A fenti törvény értelmében az 59/1995./V.30./ Korm. rendelet a hivatásos önkormányzati tűzoltóságok tárgyi és költségvetési átadás-átvételéről intézkedett. Ennek értelmében a megyei tűzoltó parancsnokságnak 1995. július 1-jével kellett átadni a fenntartó helyi önkormányzat részére az önkormányzati tűzoltóság működtetését és fenntartását szolgáló vagyont, illetve költségvetési előirányzatként nyilvántartott eszközöket.

A győri tűzoltóság szervezetét érintő legnagyobb változás ennek megfelelően 1995. május 25-én történt meg, amikor is Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata a 104/1995./V.25./ Kgy. sz. határozatával megalapította Győr Megyei Jogú Város Tűzoltóságát.

A megalapítást a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. tv. 9. §. /4./ bekezdésében, illetve az Államháztartásról szóló 1992. évi XXX. tv. 88. §-ában foglaltak alapján hajtották végre, ennek értelmében 1995. július 1-jei hatállyal a Győr Megyei Jogú Város Tűzoltósága önálló gazdálkodási jogkörrel rendelkező költségvetési szerv lett. Az átadás-átvétel a Győr-Moson-Sopron megyei Tűzoltóparancsnokság és a Győri Tűzoltóparancsnokság között határidőre megtörtént.

A következő évben viszont a tűzoltókat és a tűzoltóságokat érintő két újabb törvényt fogadtak el. Hosszú évtizedek óta végre törvényben szabályozták a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról szóló feladatokat (1996. évi XXXI. tv.) és az Országgyűlés törvényt alkotott a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról is (1996. évi XLIII. tv.). Ekkor mindenki azt gondolta, hogy ismét több évtizedre megszilárdult a tűzoltóságok helyzete és stabilizálódott feladatrendszerük, de nem így történt.

2000. január 1-jétől a hivatásos állami tűzoltóság (országos és megyei), valamint a polgári védelem összevonásából létrehozták a katasztrófavédelmi szervezetet, melynek központi szerve az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság (OKF), területi szervei pedig a megyei katasztrófavédelmi igazgatóságok.

Az OKF és területi szervei ellátják a hivatásos állami tűzoltóság, valamint a polgári védelmi szervezetek jogszabályában meghatározott feladatait.

Ezen változás az önkormányzati tűzoltóságok eddigi tevékenységét lényegesen nem befolyásolta, de a felsőbb szakmai vezetésben beállt változások sok helyen bizonytalanságot szültek.

A mindennapi munka mellett sajnos 1996-ban ismét a szomorúság és a gyász percei következtek. Március 29-én életének 44. évében súlyos betegség következtében elhunyt Tilai Lajos tű. szds. szolgálatparancsnok.

Tilai Lajos 1974-ben került a Győri Tűzoltóság tagjainak sorába. Beosztott tűzoltóként kezdett, majd 1977-ben elvégezte a tiszthelyettes-képzőt és szerparancsnok-helyettesként, majd szerparancsnokként tevékenykedett. Időközben leérettségizett, majd 1983-ban elvégezte a tűzoltó tisztképző iskolát. Ezt követően a Győr-Moson-Sopron megyei Tűzoltóparancsnokságon tűzvizsgálóként teljesített szolgálatot. Emberi és szakmai mentalitása azonban arra ösztönözte, hogy közvetlenül a másokon való segíteni akarás részese legyen, ezért 1985-ben szolgálatparancsnoki beosztásba kérte áthelyezését a győri tűzoltóságra.

Szolgálatparancsnoki beosztásában a megszerzett elméleti tudást és a sok éves tűzoltói tapasztalatot kiemelkedő hatékonysággal hasznosította. Tűz- és káreseteknél határozottan, szakszerűen intézkedett.

Munkája mellett főiskolai oklevelet szerzett a BM Rendőrtiszti Főiskola Igazgatásrendészeti szakán 1990-ben. Szakmai munkája mellett a közélet problémái is foglalkoztatták, így 1990-ben szülőfalujában Kunsziget községben polgármesterré vá-

A GYŐRI TŰZOLTÁS TÖRTÉNETE

lasztották. A következő választáson ismét elnyerte a község lakóinak bizalmát, így 1994-ben főállásban látta el a polgármesteri feladatokat, mellyel egyidejűleg a Győr-Moson-Sopron Megyei Közgyűlésnek is tagja lett, ahol a közgyűlés Ügyrendi Bizottságának elnökévé választották.

Személyében kiváló és nagyra becsült embert veszített a tűzoltóság, de a szűkebb és tágabb közösség is. 1996. április 3-án nagy részvét mellett, tűzoltói tiszteletadással kísérték utolsó útjára a kunszigeti temetőben.

Az 1996-os évnek volt egy kiemelkedő eseménye is. Szeptember 06-07-én II. János Pál pápa látogatott Győrbe és Pannonhalmára.

Fanfárok hangja adta hírül: Szent Márton monostora alapításának ezredik évében, a magyar honfoglalás milicentenáriumán, öt év elteltével Őszentsége II. János Pál ismét Magyarország földjére lépett. A pápa külön gépe háromnegyed tizenegykor landolt Ferihegyen.

Köszöntésére a legmagasabb szintű állami és egyházi vezetők jelenlétében került sor.

A pápa és kísérete ezt követően helikopterrel szállt és Pannonhalmára repült, ahol megkezdte kétnapos magyarországi látogatását.

Rövid tiszteletadást követően a híres pápa mobilon indult fel a Szent Hegyre, ahol a pannonhalmi diákság és a bencések várták. A rossz idő ellenére több ezren köszöntötték őt a várba vezető úton.

Délután találkozott Göncz Árpád köztársasági elnökkel és feleségével, majd pedig részt vett az esti vesperákon.

Másnap, szeptember 7-én mintegy 150 ezer ember gyűlt össze a Győri Ipari Parkban kialakított misehelyszínen, hogy a szentmise keretében találkozzon a pápával.

E kiemelkedő jelentőségű rendezvénynek a tűzoltói biztosításában a győri tűzoltók is aktívan részt vettek.

Biztosították a személygépkocsik és autóbuszok útvonalát, a helikopterek le- és felszálló helyeit, a kijelölt gépjármű parkolókat, valamint a szentmise helyszínét. Ezen sokrétű szakmai feladatok ellátása mellett természetesen kiemelkedő hangsúlyt fektettek Őszentsége személyes biztosítására.

A szeptember 7-ei tűzoltói feladatok ellátásában a szomszédos tűzoltóságok közreműködésével összesen 6 db gépjárműfecskendő, 6 db különleges gépjármű és 59 fő tűzoltó vett részt.

A szakmai feladatok színvonalas ellátását a BM Tűzoltóság Országos Parancsnoka, a Győr-Moson-Sopron megyei Tűzoltóság parancsnoka és Győr Megyei Jogú Város polgármestere külön levélben köszönte meg a személyi állománynak.

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság parancsnoka 1997. júliusában szakmai vetélkedőt hirdetett a hivatásos önkormányzati tűzoltóságok tűzoltási és kárelhárítási szakterületén szolgálatot teljesítők részére.

A versenyen a készenléti (vonulós) szolgálatot ellátó tűzoltóságok 6-6 fős csapatai vetélkedtek irányítói, gépkocsivezetői és beosztott tűzoltói kategóriákban. A vetélkedő sorozat megyei versennyel kezdődött, melyet a Győr Megyei Jogú Város hivatásos tűzoltó csapata nyert meg, ezáltal jogot szerzett az országreszi selejtezőn való részvételre. Az országreszi versenyeket három helyszínen (Szombathely, Budapest, Debrecen) bonyolították le és az első két-két helyezett csapat jutott az országos döntőbe, ahol a Győri Tűzoltóságot

Kerese Pál fhdgy., Pirka Tamás tzs., Lazúr Tibor törm., Mészáros Zoltán törm., Sári Ákos őrm. és Horváth Attila ftörm. összetételű csapat képviselte.

Az országos verseny lebonyolítására 1997. október 13-án került sor Tatabányán és Tatan. A Tatai edzőtáborban az elméleti feladatlapokat és gépjárműfecskendőről történő szerelési gyakorlatokat hajtották végre. Tatabányán a gépkocsivezetők IFA típusú gépjárművel a rutinpályán mérték össze tudásukat, míg a csapatok további tagjai a Bányamentők különböző akadályokkal nehezített teszt pályáján küzdöttek

A GYŐRI TŰZOLTÁS TÖRTÉNETE



légzőkészülékben, korlátozott látási viszonyok között. A szakmai vetélkedő az elméleti tudás mellett a tűzoltók fizikai, pszichikai teljesítőképességét és szerelési képességét is komoly próba elé állította.

Az Országos Tűzoltási és Kárelhárítási Szakmai Vetélkedőt a Győr Megyei Jogú Város Tűzoltóságának csapata nyerte, így a vándorserleg — melyet Dr. Sági János tű. dandártábornok tűzvédelmi főigazgató adott át — 2 évig a Győri Tűzoltóság emlékszobáját díszíti.

A győriek örömét tovább fokozta, hogy az irányítói kategóriában Kerese Pál fhdgy. a „C” szolgálati csoport parancsnoka bizonyult a legjobbnak, de a csapat többi tagjai is a III–VIII. helyezések között osztoztak.

Győr Megyei Jogú Város tűzoltóinak kiemelkedő elméleti és gyakorlati felkészültségét bizonyítja, hogy a II. Országos Tűzoltási és Műszaki Mentési Szakmai Vetélkedőt 1997 után 1999-ben is a győri csapat nyerte.

A győztes tűzoltó csapat tagjai:

Keres Pál szds., Pírka Tamás tzs., Sári Ákos zls., Mészáros Zoltán zls., Simon Károly törm. és Biró István őrm. voltak.

1996 és 1997-ben a győri tűzoltók a tűz- és káresetek alkalmával igyekeztek az elméleti és gyakorlati tudásuk maximumát nyújtani, amire szükség is volt, hiszen a tűzoltóság illetékességi területükről évente közel 600 tűz- és káreset jelzés érkezett.

Az összes jelzést figyelembe véve megállapítható, hogy azok döntő többsége a tűzesetekre vonatkozott, ami a nagy szárazságnak és az abból adódó avartüzeknek volt a következménye.

1996. január 30-án a nagy köd miatt tömeges közúti baleset történt a 81-es és az M1-es főútvonalakon.

Április 15-én Győr, Zöld út 4. szám alatt gázüzemű gépjármű robbanásától keletkezett tűzeset. A robbanás kettő garázst romba döntött, több lakás ablakai, ajtajai betörttek, ezért az üvegszilánkok fokozott balesetveszélyt jelentettek. A felrobbant palackon túl még további 3 palackot kellett kimenteni.

A GYŐRI TŰZOLTÁS TÖRTÉNETE

Július 8-án Győrben az Esztergető u. 19/A családi ház alagsorában lévő garázsban keletkezett tűzeset, ahol egy Opel Kadett személygépkocsi és a szerelőaknában lévő tűzveszélyes folyadék égett. A beavatkozást nehezítette, hogy az ott tartózkodó négy személy közül egyik sem tudott érdemi felvilágosítást adni (2 fő égési sérült, egy fő füstmérgezett, egy fő idős, sokkos személy) ezért csak a felderítés után tudták meg, hogy PB és CO2 palackok is vannak a garázsban.

Szeptember 23-án 07.46-kor jelzés érkezett a tűzoltóságra a győri MÁV pályaudvarról, hogy egy személyszállító vonat és egy tehervonat ütközött, az egyik vonatban valószínű, hogy sérültek is vannak. 07.50-kor a Győr 1-es, 2-es, 3-as gépjárműfecskeendő, Győr Műszaki Mentő, Győr Vegyes, Győr Pálya kiérkezett a helyszínre. Vonulás során a szolgálatparancsnok meghatározta a feladatokat. A Győr 1-es gépjárműfecskeendő, Győr Vegyes tűzoltásra, a Győr 2-es gépjárműfecskeendő, Győr Műszaki Mentő műszaki mentésre készült fel. Kierkezéskor tapasztalták, hogy tűz nincs, 3 fő utast a mentősök elszállítottak. A káreset a vasútállomás Budapest felőli oldalánál az I.-es és II. sz. vágányok csatlakozási pontjain keletkezett a feltételezések szerint úgy, hogy a tehervonat nem állt meg a tilos jelzésre és lassú menetben a vonatot elérve érintőlegesen ütközött a Celldömölk felől közlekedő, megállni készülő gyorsvonattal. A két mozdony eleje és a két első személyszállító vasúti kocsi oldalafa sérült, az első személyszállító kocsi hátulja pedig lesiklott a sínről. A személyszállító vonat mozdonyának üzemenyagtartálya felrepedt és gázolaj folyt belőle. Az egység 1 db védősugarat szerelt, a gázolajat pedig kármentő edénybe felfogta.

Október 28-án közúti baleset történt a 81-es főút Győr és Pér közötti szakaszán. A helyszínen ütközött az EZW-919 frsz-ú Mercedes nyerges vontató, amely a V-04552 frsz-ú tartálykocsiban 25 800 liter SCHWECHAT 2000 fantázianevű fűtőolajat szállított, és a DES-773 frsz-ú LADA 1200-as személygépkocsi. Az ütközés következtében a személygépkocsi vezetője beszorult, kimentése feszítő-vágó segítségével történt meg. A Mercedes vezetője könnyebb sérülést szenvedett. A baleset következtében a tartálykocsi a jobb oldalára fordult és a benne kialakított 5 kamra közül az 5-ös domfedele leszakadt, az 1-es, 3-as, 4-es domfedél alól pedig szivárgott az anyag. A 2-es kamra üres volt. A tűzveszélyes folyadék az útra és a mellette lévő árokba folyt, tűzeset nem keletkezett. Az úton lévő anyagot habbal letakarták, hogy tűz ne keletkezhesen. A folyást és szivárgást csatornatömítővel elzárták, illetve kármentő edénybe felfogták.

Magyarországot 1997 júliusában érte el az az árhullám, amelynek következtében a Dunán Vének és Dunaremete között július 21-től a III. fokú árvízvédelmi készültséget kellett elrendelni az illetékes szerveknek.

Győr belterületén július 22-től II. fokúra emelték a fokozatot, mivel a folyók veszélyeztették az ártérben lévő létesítményeket. A magas vízállás miatt több csónakház is „úszott” és a strandot is veszélyeztette az erősen szennyezett víz. Sajnos többen nem vették figyelembe az áradó víz veszélyeit, így a tűzoltóságnak többször is életmentésre kellett vonulni. Ilyen eset történt július 7-én Gönyű közelében, amikor egy vízi túrázó iskoláscsoportot sodort el a Duna. Közülük 3 gyermek kenuja felborult és őket kellett egy kis szigetről kimenteni Laki Gyula ftzls.-nak és beosztottainak a még a mentésben résztvevő állományra is veszélyes, dühöngő Dunából.

Ugyancsak szerencsétlenül járt az a társaság is, amely a megáradt Rábán csónakázott sötétedés után és a tűzoltóság épületének magasságában felborultak. A csónakban lévők közül egy fő eltűnt és csak napokkal később találták meg a holttestét.

A fokozott árvízvédelmi készültség ideje alatt a tűzoltók kiemelt figyelmet fordítottak az ilyen esetben használható felszereléseik műszaki állapotára, üzembiztonságára.

November 7-én az 1997-es esztendő legnagyobb és legveszélyesebb tüze volt az Ikva utcában. A tűz a 11 szintes panelos lakóépület legfelső emeletén lévő két szoba hallos típuslakás konyhájában keletkezett. A konyha és a kisháló teljes terjedelmében kiégett. Ugyanebben az időpontban a Győr 1-es, 3-as gépjárműfecskeendő és a

A GYŐRI TŰZOLTÁS TÖRTÉNETE

Győr Vízzszállító Tényőn egy másik tüzesetnél tartózkodott. Az első egységek 3 perc alatt kiérkeztek és az emelőkosaras gépjárműről, melyet a Győr 2-es táplált, kezdtek volna meg a beavatkozást, de a fecskendő szivattyúja, mint később kiderült, meghibásodott. Ekkor lett riasztva a habbaloltó gépjármű, melynek a táplálását a 2-es fecskendő végezte, így 4 db „C” sugárral a tüzet eloltották. A tűz- és vízkárt egyaránt jelentősen növelte, hogy a hatékony beavatkozásig majdnem 20 perc telt el. A tűzoltást a tűzoltási és mentési osztályvezető irányította. A tűz nagy valószínűséggel a konyhában lévő túlmelegedett konnektortól keletkezett. Az állományt a kárfelszámolás komoly erőpróba elé állította, hiszen egyidőben több tüzesetnél kellett beavatkozniuk (Tényő, Püspökerdő) és azon a napon 6 káreset történt.

A 130 éves történet utolsó esztendei sem teltek eseménytelenül, hiszen a már megszokott tüzesetek, műszaki mentések mellett a bátor tűzoltók mentettek életket, kútból, vízből, de segítséget nyújtottak az öngyilkosjelöltek életben maradásához is. Ezen időszak kiemelkedő beavatkozásai a következők voltak:

1998. március 13-án az M1-es autópálya 104 km szelvényében egy állatszállító kamion felborult, 2 db szgk. pedig ütközött. Egy fő sérültet kimentettek, 70 db növendék marhát pedig kötélkordonba tereltek (10 tehén elpusztult)

Május 16-án Kajárpéc előtt kisteherautó és szgk. ütközött. 2 fő elhunytat és 6 fő sérültet 2 db feszítő-vágó segítségével sikerült kiemelni a roncsból.

1999. február 18-án Győr-Kismegyeren egy pulykaistálló gyulladt ki a fatüzelésű kemencéből kipattant szikrától. A tűz következtében kb. 2000 db pulyka elpusztult.

Július 1-jén Öttevényen egy kamion és egy személygépkocsi frontálisan ütközött. A szgk. vezetője elhalálozott. Az egység csörlő segítségével a szgk-it kivontatta a kamion alól és az elhunyt személyt feszítő-vágó segítségével kiemelte a gépkocsiból. A járműveket áramtalanították a kifolyt üzemanyagot pedig tözeggel felitatták.

Július 6-án az Audi gyár mellett 3 ha területen erdő aljnövényzete égett. A tűz eloltásában a Rába Rt. tűzoltói és a Honvédség alakulatai is segítettek. A tüzet 10 db „C” sugárral és 30 db kéziszerszámmal sikerült eloltani.

Augusztus 22-én Veszprémvarsány területén kettő szlovák szgk. ütközött. A járművekből az egység 3 fő sérültet és 4 fő elhunytat feszítő-vágó segítségével kiemelt.

November 15-én Győrújbarát, Jókai u. 15. Sz. alatt egy fa tetőszerkezetű bitumen zsindelyes ikergarázs és a bent lévő 2 db Mitsubithsi szgk. egy Suzuki motorke-rékpár, valamint barkácsgépek és járműmodellek égtek. A tűzoltói beavatkozást 2 db 23 kg-os PB palack is nehezítette.

November 26-án a 82-es számú főútvonal Győr-kismegyeri vasúti átjárójában közúti tartálykocsi és személyvonat ütközött. A rekeszes tartálykocsi 10 600 liter fűtőolajat és 5200 liter gázolajat szállított. Az ütközés következtében a hátsó rekeszben lévő 5300 liter fűtőolaj teljes egészében elfolyt, a középső sérült részből pedig kb. 2000 liter jutott a talajba. Az ütközés következtében a gépjármű vezetője megsérült, ezért a mentők kórházba szállították. Az olajjal szennyezett területet a tűzoltók habanyaggal letakarták, a sérült rekeszből folyó gázolajat pedig kármentő edénybe felfogták. A tartálykocsiban maradt olajat a MOL gépjárművébe védősugár mellett átfejtették. A helyszínen közvetlen tűz- és robbanásveszély nem alakult ki.

2000. április 18-án Az M-1-es főútvonalon Nagyszentjános és Gönyű között a 107. km szelvényében egy nyerges-pótkocsis IFA tehergépkocsi fának ütközött és kigyulladt. A keletkezett tüztől a rakomány (háztartási sósav, hypó, formaldehyd, vízkötelenítő) károsodott. A baleset következtében 1 fő elhunyt, 1 fő pedig megsérült. A csomagolt darabárut az állomány könnyű vegyvédelmi ruhába öltözve (4 db volt) műanyag kukába (100 l; 200 l; 300 l) rakta, amit a környezetvédelmi felügyelőség a dorogi hulladékégetőbe szállíttatott. A keletkezett tüzet az egység 2 db habosított nagynyomású sugárral eloltotta. Az átrakást nehezítette a sérült edényzet (20 l-es kiserelés) és a vegyvédelmi ruhák kevés száma, ami a rakodást végző személyzet váltását nem tette lehetővé.

A GYŐRI TŰZOLTÁS TÖRTÉNETE

Május 21-én Győrújbaráton a Rákóczi u. 28. sz. alatt egy 8 éves kisfiú egy elhanyagolt 26 m mély kútba esett. A kisfiút mentőkötél segítségével — hármashurkot alkalmazva — Németh László törm. komolyabb sérülés nélkül hozta a felszínre.

Június 13-án az Ecsi vasútállomáson összeütközött egy Pannonhalma felől érkező, 18 db bauxittal rakott pórekocsit vontató szerelvény a Győr felől közlekedő ugyancsak 18 db — de üres — pórekocsit vontató szerelvényvel. A két dízel mozdony összepréselődött és szerelvényenként 2-2 db kocsi kisiklott. Az üres kocsikat vontató mozdony vezetőjét a bűvönnyíláson leengedett dugólétra segítségével a tűzoltók kimentették, de a másik mozdonyban lévő személy kimentését a rendelkezésre álló felszerelésekkel nem tudták végrehajtani, így a kiérkezést követő 51. percben elhunyt.

A fent említett jelentős eseményeken túl a győri tűzoltók kivették a részüket a Tisza menti településeket sújtó árvízi védekezésből is. Április 20-tól 2 fő 2 db rocsóval, április 28-tól május 03-ig pedig szolgálati csoportonként 5-5 fő (összesen 15 fő) teljesített embert próbáló szolgálatot a Tisza mentén, Nagykőrű község területén. A 10 m 85 cm magas vízállásnál a legfontosabb feladat az elnyomott gát megtámasztása és a buzárok felszámolása volt. A gyors apadásnak köszönhetően a tűzoltók kivették részüket a „kellemesebb” munkából is, hiszen a harmadik nap után már segíthettek a gátkorona magasításának elbontásában. A tűzoltók ezúttal is bizonyították, hogy bajban nem csak magukra, de társaikra is ugyanúgy számíthatnak.

Végzőt írunk. A 130 éves győri tűzoltás rövid történetét lejegyeztem, de érzem és tudom, hogy a munka, melyet végeztem korántsem tökéletes. Amint az író, a kutató a jelenhez közeledik, mindig nehezebbé válik a történet írása. Az események még nagyon közel vannak, a személyek, kik benne szerepelnek általánosan ismertek, ezért objektív történetírás ilyen közelségből szinte lehetetlen. A történelem tárgyilagosságát csak az idők távlatja biztosíthatja. A jelenkor általában sivár és örömtelen, ezért remény a jövőben, bizalom és hit a múltban, ez lehet a mottója napi cselekedeteinknek.

A győri önkéntes tűzoltók a megalakulásukat követően évente átlagosan 20 eseményhez vonultak, a hivatásos utódaik a kezdet-kezdetén 70 alkalommal avatkoztak be a tűz- és káreseteknél. Ezek a számadatok napjainkra jelentősen megváltoztak, ugyanis az éves vonulások száma 600-900 közötti nagyságrendre emelkedett. Igaz a jelenlegi győri egységek Győr város és a környező 47 község területén végzik az elsődleges tűzoltási és műszaki mentési feladatokat.

Az önkormányzati intézményé alakulás óta eltelt 5 évben a győri tűzoltóság (1995-1999) illetékességi területéről (Győr város és 49 község) 3528 tűz- és káresetet jeleztek a tűzoltóság híradóügyletére, ami átlagosan évi 705 jelzést jelentett. Ezen jelzések közül az utólagosan bejelentett tüzeket leszámítva (232) valamennyi jelzésre ki is vonult a tűzoltóság. Az összes eset arányait vizsgálva megállapítható, hogy a tüzesetek száma a domináns (2035), de az 1995. évben kiemelkedően magas volt a káresetek száma és annak aránya is.

A nehéz és sokrétű, nemegyszer embert próbáló munka ellenére a győri tűzoltók a nagy elődökhöz hasonlóan továbbra is bármely percben az állampolgárok segítségére sietnek és tudásuk maximumát nyújtva végzik az élet- és vagyonmentést.

A nagy szakértelmet és bátorságot igénylő tűzoltói feladat napjainkig 6 halálos áldozatot és ki tudja mennyi sérüléssel járó balesetet követelt az állományból.

Hiszen a tűzoltó odamegy, ahonnet más elfut, védi, amiről a többi lemondott, biztatja a csüggedőt, erősíti a fáradni látszót. Akik ezt a szép, de nem az új alkotásra született hivatást választották, azok ezt megszokták már. A mesterembernek új munkadarab kerül ki a kezéből, a tanár embert nevel, a mérnök tervez, a tűzoltó ment. S ha befejezte pályafutását, mire tud rámutatni? Az eloltott házra, a kimentett emberre, vagy a medrébe visszaterelt folyóra? Ezek egy idő után kikopnak az emlékezetből, a házat újjáépítik, az ember felgyógyul, a folyó ismét békésen hömpölyög, a tűzoltó-

A GYŐRI TŰZOLTÁS TÖRTÉNETE

nak pedig csak a hivatásszeretet marad. Hiába írnak szabályokat, hiába adnak elismeréseket, ha nem áll mögöttes példa: légy jobb, mint akitől a mesterséget tanultad. A jelen és a jövő tűzoltója bár birtokában lehet a tudásnak, segíthetik munkáját a legkiválóbb felszerelések, ha lényéből hiányzik a hivatástudat, akkor sohasem fog elődei örökébe lépni.

Végezetül emlékezzünk azokra a férfiakra, akik embertársaik védelmére megalakították a Győri Önkéntes Tűzoltó Egyletet. És emlékezzünk azokra, akik az eltelt 130 év alatt életüket áldozták mások életéért, vagyoniért. De emlékezzünk az egyszerű közatonákra (tűzoltókra), akik nem lettek sem szentek, sem mártírok, csak tették azt, amit a tisztesség és a becsület megkövetelt a múltban és megkövetel a jövőben is. Emlékezzünk rájuk azzal a tisztelettel, amely a hivatásukat becsülettel szolgáló embereket mindig és mindenütt megillette és megilleti!



GYŐR MEGYEI JOGÚ VÁROS TULAJDONÁBAN LÉVŐ JÁRMŰVEK 2000. SZEPTEMBER 1-JÉN

- I. szer MERCEDES közepkategóriájú gépjárműfecskenő
- II. szer MERCEDES közepkategóriájú gépjárműfecskenő
- III. szer STEYR Bronto közepkategóriájú gépjárműfecskenő

Tartalék szer IFA közepkategóriájú gépjárműfecskenő

K teher IFA tehergépkocsi

Műszaki mentő szer CSEPEL CSD 744.20

Vegyés oltó szer VW-MAN

Vízszállító gépjármű MAGIRUS Deutz

Habbaloltó gépjármű RÁBA TŰ-4

Gépezetes tolólétra IFA DL-30

Emelőkosaras gépjármű IVECO SS-400

Erdőtűzes gépjármű GAZ 66 TŰ-2

Tömlőszállító gépjármű GAZ 66 TŰ-2

Autópályás gépjármű LADA Combi

Anyagbeszerző gépjármű FORD Transit

Ügyintéző személygépkocsi 2 db SKODA Felícia

Ügyintéző személygépkocsi LADA Niva

JAWA-Babetta motorkerékpár

Rocsó vízi jármű WARTBURG

C-5 csónak SELVA

Csónakszállító utánfutó 2 db

Vízagyú szállító utánfutó

Habkötő anyagszállító gépkocsi